

Jubileumsnummer

Oslo Sportsfiskeres medlemsblad

2007

Holmendammen en dag i oktober (foto Stein Wines)

1932

75 år

2007

INNHALDSFORTEGNELSE

<i>Innledning</i>	<i>Side</i>
<i>Hilsen ved formannen</i>	3
<i>Redaksjonelt</i>	6
<i>Tidlig historie</i>	
<i>Begynnelsen og mer til</i>	7
<i>Historie 1982 -2007</i>	23
<i>Medlemsutviklingen 1932 – 1956</i>	30
<i>Medlemsutviklingen 1957 – 2007</i>	31
<i>Fanesaker etter 1982</i>	32
<i>Formenn og hedersmenn</i>	39
<i>Profiler gjennom 75 år</i>	43
<i>FastFisk historien</i>	47
<i>Fiskeartikler</i>	
<i>Ørretfiske i Sørkedalselven</i>	51
<i>Gunnar Aamodt æresmedlem</i>	55
<i>OFA og utsettingspolitikk 1970</i>	57
<i>OFA og utsettingspolitikk 2007</i>	61
<i>Per Ass om Nordmarka</i>	66
<i>Havabbor</i>	75
<i>Kilder</i>	83

Oslo Sportsfiskere 75 år.

v/ formannen

Gratulerer med 75 års dagen. Videre i bladet vil dere finne deler av historien vår, men hvem er vi i dag, og hvordan kan fremtiden se ut?

Hvem er vi?

En gjeng gamle grinebitere som av og til møtes på Holmendammen, og er enige om at alt var bedre før, fisken større, og lettere å fange? Langt derifra, vi er en gjeng som er opptatt av fiske og fiskemuligheter. Metoder og teknikker. Som bruker Holmendammen til trening i fluekasting, og ikke minst som et samlingssted for en hyggelig fiskeprat. Det er ikke få tips som kan plukkes opp her.

OS har tre hundre medlemmer, de fleste menn med en snittalder på 52,5 år. Bildet er mer nyansert enn tallet viser. Vi er faktisk over 100 medlemmer født etter 1960, og 35 av disse er født etter 1980.

Det som er helt klart er at vi burde hatt flere medlemmer, og ikke minst jenter i alle aldre. Dette er en utfordring for alle foreninger i dag, men som vi håper å gjøre noe med.

Noe av de viktigste vi kan gjøre, er å knytte til oss barnefamilier. Vi har en rekke aktiviteter for barn, hvor vi har brukt mye midler til arrangementer og utstyr. Noe som bør gi uttelling i medlemslistene. På disse aktivitetene er det mange frivillige som stiller opp, og som faktisk har stor glede av å være med. Mange av arrangementene våre er veldig godt besøkt, men har hittil ikke gitt seg noen store utslag i medlemsmassen. Her har vi en

utfordring fremover, hvordan knytte disse til OS.

Holmendammen blir daglig besøkt av fluekastere av begge kjønn som ikke har noen tilknytning til foreningen. Her har vi også et stort medlemspotensial. Hvor ellers kan du komme til et velfungerende treningsanlegg uten å betale noen form for inngangsbillett? Vi må være mer på hugget når det gjelder verving av medlemmer.

Hvordan har vi feiret?

I jubileumsåret har vi bevisst valgt å satse på barn og ungdom. På sensenvinteren var vi på pilketurer med skoleklasser, samt pilking i samarbeid med Skiforeningen på Bogstadvannet.

I juli fisket vi fra båt på fjorden. På hver av turene med Hestøy hadde vi med oss over 20 barn pluss foreldre. I tillegg kommer syv dager med skoleklasser på Holmendammen.

Deltagelsen har ligget mellom 45 og 70 elever hver gang. Åpne fiskedager for barnefamilier på Holmendammen, har ikke trukket mange deltagere. Ei heller to fluekastekurs for barn og ungdom. Alt dette har vært gratis.

For oss har dette vært en god anledning til å vise at vi finnes, og i beste velgående, samt hva vi holder på med. Vi planlegger å fortsette den store aktiviteten på dette området. På sikt håper vi at dette kan ha stor betydning for verving av nye medlemmer, men ikke minst spre fiskeglede.

Holmendammen.

Bryggene er forholdsvis nyrestaurerte, men vil fortsatt kreve en del vedlikehold. Det samme gjelder grøntområdet rundt anlegget vårt. Selve dammen krever også vedlikehold for

ikke å gro helt igjen. Vi har nok å gjøre, selv om mye av arbeidet ligger under kommunen.

Bua på dammen begynner å bli gammel, og er dårlig isolert. Noe som gjør at den er lite egnet til vinterbruk. Grunnen hytta står på siger, og det har vært stor avrenning av jordmasser i år med all nedbøren som har kommet. Hytta begynner derfor å bli skjev. På sikt må vi få på plass en bedre grunnmur. Dette betyr i praksis at vi må forberede oss på riving av eksisterende, og bygging av ny hytte. Ikke nødvendigvis større, men et klubbhus som kan brukes hele året. Med ny hytte, kan vi ha en fast møteplass hver tirsdag året igjennom. Bua må innredes etter det behovet vi ser fremover. Faste fluebindekveler, mulighet til å sjekke/reparere utstyr, forberede en ny sesong. Vise filmer med mer. Vi bør også åpne for at medlemmer som ønsker det kan få låne bua til de nevnte aktivitetene på vinterstid. Det er viktig at bua er i bruk. I april tom august er det nesten daglig aktiviteter, også i helgene. Ny bu vil koste en god del kroner, så vi må allerede nå begynne å sette av midler.

Den nye bua vil ikke bli stor nok for å ta over medlemsmøtene. Her vil vi fortsatt være avhengig av å leie lokaler. Det er variabel interesse for medlemsmøtene, men på en dag med dårlig fremmøte er vi over 25 som faktisk kommer. Utfordringen fremover blir å overbevise medlemmene at medlemsmøtene faktisk er interessante. Høre på kjente foredragsholdere ofte med fantastiske fiskehistorier/bilder og filmer. Selv om forsamlingen kan virke litt alderstegen, blir det ikke bedre om ingen yngre møter. Det er også mulig å

ta med venner og kjente som kan se på hva vi har og by på.

OFA.

OFA arbeidet har helt fra starten i 1932 vært en viktig del av OS, og vil fortsatt være det. Denne aktiviteten vil også i fremtiden være den største fellesaktiviteten vi har.

Vi er fortsatt store i OFA, men antall lagsmedlemmer fra OS minker. At OFA arbeidet har endret seg kan være en av årsakene. Vi er priset ut av hyttene i marka, og mulighetene til innsats er begrenset av restriksjoner på kjøring. Store deler av marka er ikke så tilgjengelige som de var med et spredt tilbud på hytter. Dagsturer inn begrenses naturlig av restriksjoner på kjøring. Med hytter var det enklere å komme seg inn, og gjøre en innsats. Mye av rekrutteringen til lagene skjer via venner og kjente, noe som gjør at mange gir opp å komme inn på lag. Denne holdingen er i ferd med å endre seg, og vi får håpe på mer åpenhet for alle på lagene fremover.

Vi har også et problem med å nå fram til våre medlemmer når det blir ledig plass på OFA lag. Her må vi få klare innspill fra det enkelte medlem som er interessert i OFA arbeide. Vi får så sette opp lister, slik at vi får oversikt over hvem som kan tenke seg inn på OFA lag. Vi må være aktive når det blir ledig plass på lagene i marka. Det er også viktig at lagene kan bestå av medlemmer fra flere foreninger der det faller seg naturlig. Fisket og marka mulighetene er for viktige til at vi skal krangle om hvem som skal være på hvilket OFA lag.

Turer

Vi må fortsatt ha gode tilbud til alle medlemmer når det gjelder fellesturer. Vi har mange fisketurer i løpet av året, de fleste med god deltagelse. Noen turer blir korte ettermiddagsturer med lite fiske og mye prat. Andre langturer over flere dager med intenst fiske. I løpet av året har vi mange gode og varierte tilbud til medlemmene. Mulig at vi skal tenke litt annerledes, og satse på formidling av turer i tillegg til turene vi arrangerer. Hjelpe til å arrangere turer, skaffe kontakter, samle folk som kan tenke seg en tur. ”Vi har plass til en eller flere på tur til Finnmark osv. Jeg kan tenke meg en tur nord i marka, er det noen som er kjent som kan bli med?” Mulighetene er der, og vi må bli flinkere til benytte oss av disse.

Samlet har vi mye god erfaring som kan deles. Mye kan formidles på nettet. Nettstedet vårt blir ofte besøkt, og kan være et sted hvor vi legger ut info fra alle medlemmene. I tillegg er det rikelig anledning til å diskutere turer på medlemsmøter og tirsdagskvelder på dammen.

Alt i alt får vi en fremtid der medlemmene selv bestemmer hvordan OS skal være. Det kreves bare litt engasjement, så kan det bli flere jubileer fremover.

Igjen gratulerer med dagen og lykke til med fremtiden

Jan

Formannen på fisketur etter Harr (foto: Ulf Erik Forsbakk)

Dette nummer !

Når man skal skrive et jubileumsnummer av FastFisk, eller rettere et 75-års jubileumsskrift, så begynner man å lure på hvordan det kan gjøres.

Historien er jo skrevet før både en og to ganger. Første gang i 1957 i form av en egen utgave av Stangfiskeren som var Oslo Sportsfiskeres årbok. Til 50-årsjubileet i 1982 ble det produsert en egen bok i samme format og med like fyldig innhold som i 1957. Da var det gått 20 år siden siste nummer av Stangfiskeren som gikk inn i 1962. Stangfiskeren gikk inn pga. høye produksjonskostnader som klubben ikke så seg i stand til å bære lenger. Boken i 1982 som vi fortsatt har et restopplag av på 250 bøker kostet også flekk. Den ble solgt til medlemmene men altså med begrenset suksess.

Styret vurderte at med dagens medlemstall på om lag 300 kunne vi ikke forsvare å lage en fullverdig bok som ville drepe vår økonomi, selv med salg til medlemmene. Erfaringene fra 1982 tilsa det. Derimot om vi legger oss på en litt mindre ambisiøs linje og heller produserer et større nummer av FastFisk, vil vi kunne spare så store

kostnader at alle medlemmene vil kunne få glede av jubileumsnummeret uten å måtte betale særskilt for det.

Som tenkt så gjort. Dere får vurdere selv, men dette jubileumsnummeret er produsert uten ekstra forfatterkostnader og trykket ved vår gode forbindelse nå i flere år, StokkeTrykk som opererer med levelige priser. Flere av våre samarbeidspartnere har ydet tilskudd ved gode fiskeartikler og annonser. Det betyr at historikken kanskje er kommet mer i bakgrunnen til fordel for det vi er opptatt av i dag. Tanken var å vektlegge nyere historie i dette skriftet. På den annen side er den eldste historien så interessant at vi ikke har kunnet fare over den med lett hånd. Hvorvidt vi har truffet den rette blandingen av gammelt og nytt er det opp til dere å bedømme.

De som ikke har lest Stangfiskeren av 1957 og boken av 1982 vil i dette skriftet i noen grad kunne orientere seg i den eldre historien ved at vi gjentar de store trekk. Og skulle noen ønske å lese 1982 utgaven så har vi et eksemplar til alle som måtte ønske å redusere lageret vårt.

Stein Wines 19.11.2007

Redaktøren til høyre
fra en tur til Irland.
Foto Jan Johnsen

Hvordan begynte det ?

Det begynte med Magnus Smith og hans tanker om å få samlet sportsfiskere i en organisasjon. Tanken var naturligvis at man samlet vil stå sterkere for å få innpass til å kunne fiske med grunneiernes velsignelse. For folk i Osloområdet var det på 20-tallet visse muligheter for å fiske i Nordmarka, men man hadde egentlig ingen legal adgang verken til å fiske eller drive fiskekultivering. Den sosiale utvikling var blitt slik at stadig flere ønsket å ta del i friluftsgodene, men lovgivning og tillatelser ikke var på plass. Fjell-loven av 1920 satte sågar store beskrankninger i sportsfiskemulighetene for folk flest. Et ytterligere slag i ansiktet mot sportsfiskerne var det og et vendepunkt ble det da man (NJFF !) i 1930 satte i gang utredninger som ville innebære å frede Hardangervidda for fiske i sommertiden. Dette i en tid da sportsfiske var på bred fremmarsj for folk flest. Man måtte bare organisere seg og si ifra.

Arbeidernes Jeger og Fiskerforening ble dannet allerede i 1927 under mottoet "jakt og fiske hvermannns rett". Lillehammer Sportsfiskerklubb fulgte etter i 1931 og Trondheims jeger og fiskerforening med foregangsmann Reidar Brekke i spissen var også tidlig ute.

I 1932 hadde Magnus Smith fått samlet såpass mange interesserte, herunder flere fra "ørretklubben" med Knut Collett i spissen, at tiden var inne for et stiftelsesmøte. Dette ble holdt i Oslo Turnforenings lokaler 27.4.1932. Møtet ble ledet av Finn Kaas som på Collets forslag også ble foreningens første formann. 62 av deltagerne tegnet seg

som medlemmer på møtet. Vi har tatt med en side lenger bak som viser deres underskrifter.

En rekke jeger- og fiskeforeninger ble dannet i Osloområdet i årene som fulgte. Bergen Sportsfiskere ble etablert i 1934. Samme år fikk OS fast kontor i Tollbodgt. 8

At ørretklubben var representert ved stiftelsen var ikke uten grunn fra Magnus Smiths side. Ørretklubben hadde allerede hatt samtaler med godseier Harald Løvenskiold om muligheten for å fiske i marka på godseierens grunn. En hovedsak for OS var å finne fiskeområder for medlemmene og marka sto selvsagt øverst på listen. En annen hovedsak var fiskekultivering og oppdrett av settefisk. Samtalene med forstmester Carl Otto Løvenskiold som startet 10.6 1932 gikk ikke særlig bra, selv med ørretklubben på laget og noe senere Arbeidernes J&F som medinteressert. Godseieren selv var rimelig positiv til tankene om fiske for medlemmene og kanskje allmuen ved å betale for fiskekort. Den store motstanderen var Aker kommunes representant, ingeniør Bull, som deltok i samtalene. Fart i sakene ble det først fra 1936 da OFA og Oslo og Omegns friluftsråd ble dannet.

Det første medlemsmøtet i foreningen ble holdt i Håndverkerens lokaler 22.10.1932. Det møtte 180 medlemmer ! Foredrag ved Fritz Huitfeldt om "fiske i Nordmarken i gamle dager" og ved Reinholdt Isachsen "om slukfiske efter gjedde og ørret". Det ble vist film og det var loddsalg (gevinster fra Gresvig, Torgersen og Hagen sport).

Her er de 62 stifterne av Oslo Sportsfiskere fra 1932 slik de tegnet seg inn i protokollen.

<u>Ernst Clausen</u>	<u>Kolbjørn Rydten</u>
Josef Olsen	William Larsen
Gunnar Jahn	Larsus Fisker
Thomas Brønne	H. S. Bonliegreim
R. Petersen	R. & Petersen
A. H. Nielsen	Konrad Thomsen
P. Angell Pedersen	Gyvin Grundeg
Christian O. Kaad.	Harald Seidley
Th. H. Inger	Bjornj. Normes.
Thorsvold	Henry Jorday
S. Wellbergh.	H. Kjekshus
Ragnvald	Wimny
A. Riese	H. Blom-Olsen
Einarr Moinum	P. H. Janson
Olaf Skjerve	Christian Lorge
H. Callett Müller	August Lovaas
Arnefjord Schütz	O. Lillum
Olav J. Smith	Raefog
Arne Engeset	Carl J. Malfert
Offr. Sjøerpe	O. E. Henningsen
J. W. Kjelsby	Torleif Rymmen
R. E. Stribolt	Harald
Christopheier	Ettang
Taalas Oja	E. Mittingen
Magnus Smith	Ernst Klerud.
Arne Heggend	Joh. Jansen
Einarr Lillae	Jacob Berglund.
Hapshag Jørgen	Thunhaas
Yng. H. Mathsen	Richardsen
Jo. Krieger	Abraham
	H. Kierne

Holmendammen – samlingspunktet

Allerede fra første stund innså man at det var behov for et sted å være, å samles til kastetrening og øvelser, kursvirksomhet og konkurranser. Dette var nesten like viktig som å finne fiskeområder for medlemmene og steder å drive fiskekultivering for å bedre fiskemulighetene.

På dagsorden fra de eldste styremøtene i foreningen i 1932 hadde Holmendammen saksnr. 14. Saksnr. 6 var spørsmålet om "adgang til fiske og utsetning av fisk i Nordmarken". Saksnr. 7 var "andre alternativer for fiske og fiskeutsetning", og saksnr. 12 "andskaffelse av egne fiskevand og elver for foreningsmedlemmene". Saksnr. 16 var for øvrig beslutning om å samle stoff fra de ulike utvalg i en årbok og opprette en redaksjonskomite for arrangementen av selve boken. (Stangfiskeren). I sannhet høye ambisjoner for en forening med 3 måneders fartstid men med raskt voksende medlemstall.

På styremøte 22.6.1932 ble styremedlem K. Rydthun bemyndiget til å inngå avtale med grunneier Hilmar Holmen om å leie Holmendammen. Dette gikk i orden for en pris av 100,- pr. år. På augustmøtet besluttet man å sette opp plakater på dammen med innskriften "Oslo Sportsfiskeren øvelsesdam. Kun for medlemmer". Det ble også besluttet satt opp plakater med påskriften "Badning forbudt". ! Samtidig ble man enige om å sende meddelelse til medlemmene og med underretning til avisene. Man var i gang.

På styremøtet 15.5.1933 ble det besluttet at Ørretklubben også kunne gis adgang til sine konkurranseaftener på Holmendammen

I 1937 fikk man oppsigelsesbrev fra Holmen da han skulle selge til kommunen og reguleringsvesenet skulle legge ut området til park. Imidlertid ble en skrivelse til Aker kommune av 25.3.1938 med ønske om fortsatt benyttelse, positivt mottatt og det har senere ikke vært stilt spørsmål fra kommunens side vedrørende OS øvelsesområde.

Den første trebryggen på dammen ble anlagt første året, i 1932. Trebrygge nr. 2 kom i 1934 og nordre brygge i 1938. Dagens kastebrygger med støpt fundament og "promenaden" mot vannet ble bygget ferdig i 1954 og er en historie for seg. Det hadde seg slik at dammen i 1953 (i påskeuken) uten foreningens viten, ble tappet ned av kommunen grunnet vedlikeholdsarbeider på demningen ved utløpet. Tappingen gikk hardt ut over trekonstruksjonen til bryggene. Bryggestolpene knakk som fyrstikker fordi isen gled nedover bunnskråningene. Bryggene ble midlertidig reparert for sesongen, men man innså at her måtte man bare begynne på ny og bygge permanent. Det var slik "møkkagjengen" ble skapt. Gjengen anført av Olav Osvold, besto av Arne Jacob Schultz, Jac. Dahl, Henning W. Løwer, Harry Hansen, Hellesen, R. Madsen, Svarverud og Stub Paulsen. Fra september 1953 og frem til påsken 1954 gjennomførte gjengen på dugnad diverse gravearbeider, grunnarbeider,

fundamenteringer og støpearbeider. På sett og vis omskapte de hele dammens østside til det praktfulle anlegget vi senere har kunnet glede oss over.

9. mai 1954 var det stor åpning av nyanlegget med oppvisning i flue- og slukkasting. Flere hundre tilskuere var å tilstede i det vakre vår været sammen med representanter fra kommunale etater.

Fra åpningen 9.5.1954 med Kommunens plansjef Strøm som gjør det første kast fra de nye bryggene.

For å finansiere byggingen ble det igangsatt kronerulling blant medlemmene. Det kom inn kr. 1972,- noe som fra styret nok ble ansett som litt skuffende. Fra klubbkassen ble det i første omgang avsatt kr. 5000,- Totalt kom prosjektet på ca. kr. 12000,- Kommunen bidro også med uvurderlig støtte og tillatelser. Ikke minst ifbm. det styret nå, med den betydelige investering, anså som nødvendige drøftelser om foreningens rettigheter til området. Man fikk klare forsikringer om at OS øvelsesområde var tatt med i kommunens planer for fremtiden.

Selve bua var i de første år bare et skur. I 1937 / 38 ble så første "Holmenbua" realisert. Neste byggetrinn kom rett etter krigen, mens den siste utvidelsen kom i 1976. I 1955 hadde foreningen store planer om et helt nytt klubbhus. Selv om finansieringen ble løst, vann

og avløpsspørsmålet løst og til og med positiv innstilling fra kommunen ved plansjef Strøm, så ble prosjektet ikke noe av. Årsaken var intern strid om alternative løsninger og manglende forståelse for å ha forankring i lokal befolkning. Byggetillatelse til Osvolds pavillionforslag som etter mye om og men ble valgt, ble ikke gitt grunnet beboernes (Ris vel) negative innstilling. Foreningen har i dag i parentes bemerket, et utmerket samarbeid med og godt forhold til Ris Vel.

Som vi vet ble Holmendammen raskt det tiltenkte samlingspunkt for klubbens medlemmer og har vært det til dags dato. I sesongen var det allerede tidlig mye folk på dammen på øvelseskveldene. Fra 1937 har vi dokumentasjon på at 127 kastere var i aksjon på en enkelt aften.

I de første årene fungerte Arne Engeset, Alf Janson og Arne Jacob Schultz som kasteinstruktører på dammen. Fra 1936 var Egil og Gunnar Aamodt instruktører sammen med Egil Rom, Lisbeth Barth og Moller Moltzau. Fra 1939 /40 ble Knut Rom og flere nye med som instruktører.

Kjernen i instruktørteamet etter krigen besto av Arne J. Schultz, Snorre Sem, Jac. Dahl, Martin Jensen, Julius Ytterborg, Gustav Nielsen og Alf Kolseth. Senere på 60-tallet Alf Hornbæch, Th. Hellesen, Hilmer Bru, H.W. Løwer og Arne Holst (med de gamle gutta som hjelpe- instruktører).

Den første landsomfattende konkurranse som ble holdt på dammen var i 1934, den neste allerede i 1936. Nordisk Sportsfiskerstevne ble holdt i 1956 og VM i Flue og Slukkast i 1961 og i 1967. I senere år er NM i fluekasting vært avholdt på dammen hvert år siden 2001.

Nordmarka og OFA,

Historien om OFA, bakgrunnen for Nordmarkskontrakten mv. finner vi i tidligere jubileums-skrift. OS og Arbeidernes J&F var sentrale i dannelsen av OFA i 1936 og Gunnar Aamodt sto midt opp i begivenhetenes sentrum. Vi velger å sakse fra hans fremstilling av historien om OFA og sette-fiskanlegget i Sørkedalen i et intervju han gav for FastFisk i 1965. Intervjuer var naturligvis Reidar Gulbrandsen, FastFisk redaktør i 22 år fra 1954.

Gunnar var med i det første laget som OFA dannet i 1936. Det var lag nr.1 som dekket Tryvannsområdet. I OFAs styre satt han fra 1943, som viseformann fra 1958. Formannsvervet

ble overtatt i 1965 da Ferdinand Aars som hadde vært formann siden 1943 døde.

Gunnar forteller at Oslomarkas Fiskeadministrasjon opprinnelig het Oslomarkas Fiskealmenning og besto av medlemmer fra O.S, Arbeidernes J&F i Oslo, Grorud og Nordstrand. OFAs ansvar begynte i 1936 med Oslo og Aker kommunes vann i Nordmarka hvor folk fikk anledning til å fiske, men området ble betraktelig utvidet etter positiv kontakt med Løvenskiold-Vækerø. Etter hvert kom ca. 40 vann under kultivering. Antall lag økte fra år til år og på 60-tallet var det 80 lag i arbeid i marka.

Allerede i 1932 ble tanken drøftet i O.S. om mulighetene for å få hele Oslomarka innlemmet som fiske-eldorado for allmennheten. OS og AJFF startet bearbeiding av de største grunneierne , men dette var til å begynne med ikke vellykket. Bedre gikk det etter at Oslo og Omegn friluftsråd (OOF) ble startet på vårparten 1936 og deretter OFA 13.nov. 1936. Alf Larsen fra AJFF ble OFAs første formann, Egil Aamodt fra OS, sekretær. Med drahjelp fra OOF fikk OFA et viktig napp hos ordføreren i Aker kommune Chr. L. Jensen. Han fikk opprettet ”den interkommunale komite” med deltagelse fra Oslo, Aker og Bærum kommuner som skulle ta opp forhandlinger med private grunneiere om kommunenes leie av deres fiskevann, i første rekke Løvenskiold – Vækerø og Bærums verk. I 1940 forelå prinsipiell enighet om en avtale for leie av fiskerettighetene i disse områder, men krigen satte en stopper for videre fremdrift. OFAs styre fortsatte selv forhandlingene med godseier

Løvenskiold fra 1941, men fremdriften var langsom grunnet ulike oppfatning av diverse avtaledetaljer og stadige endrings-forslag fra de interesserte kommuner.

I 1943 ble endelig ”Nordmarks-kontrakten” vedtatt og undertegnet av partene med OFA som utøvende myndighet. Allerede første året ble det etablert oppsyn og det ble solgt 4974 fiskekort til en pris av kr. 5.- pr. kort. Knut Rom ble ansatt som sekretær i OFA i 1944 og han ble fra da av den drivende kraft i OFA-arbeidet.

Yngel- og settefiskanlegget har vært et kapittel for seg i OFA-historien. Thv. Ljungqvist var bestyrer helt fra begynnelsen. Han startet med klekking og fiskekultur allerede i 1934 i regi av AJFF. Oppstarten var i kjelleren på Sagene Skole hvor han laget egne klekkekasser og gav undervisning til skoleklasser. Dette var det første tiltaket i Oslo for opphjelp av fiske-bestanden. OFA fikk fort ansvaret for anlegget med Ljungkvist på laget. Han ble fast ansatt i OFA i 1940 (og gav seg i 1966 – 70 år gammel red’s anm.). Etter Sagene skole, fortsatte klekkeri-virksomheten i Torggatens bad før det ble eget anlegg på ved Holmen- dammen. Anlegget der sto ferdig i 1941. Da hadde man i en periode også benyttet lokale dammer på privat eiendom rundt omkring Oslo.

Anlegget på Holmendammen hadde mange begynnelsesvanskeligheter, men da man var over de verste kneikene og settefiskanlegget var fullt ferdig, hadde det en kapasitet på om lag 150.000 – 200.000 settefisk. Klekkeriet kom i gang i 1943. Etter hvert ble det mer og mer vrient å drive anlegget. Bebyggelsen i området økte og Holmenbekken ble uren som følge av dette. Også vanntemperaturen var et problem da den ofte ble for høy. Dødeligheten på settefisken var stor og svingningene i leveransene var etter hvert ikke til å leve med. I 1955 døde f.eks 180.000 av 230.000 settefisk. OFA måtte se seg om etter noe mer brukbart – et helt annet område. Etter å ha saumfart mange områder ble det funnet frem til Bogstadanlegget i 1958. Så kom planleggingen og forhandlingene med Oslo Kommune om tomten etc. Skogsjef Vaa var her en positiv samarbeidspartner. Første byggetrinn sto ferdig i 1960. Da hadde man 150.000 settefisk i anlegget på Bogstad. Klekkeriet ble satt i drift i 1961.

Finansieringen kom vesentlig fra Oslo Kommune, men også omliggende kommuner gav bidrag. Staten ydet bidrag i form av refusjon av oppsyns-utgifter ! Som en kuriositet kan nevnes at bestyrerboligen i tømmer stammer fra en av kommunens eiendommer i Madserud alle. Den ble tatt ned og satt opp igjen på Bogstad på dugnad

Fra det gamle settefiskanlegget ved Holmendammen. Det lille huset står den dag i dag og stedet ble på 80-tallet benyttet som barnepark.

Preuthunhytta et sted å være – et sted å fiske

I 2006 laget foreningen et særtrykk over 11 sider som omtaler foreningens hytte på Hadeland. Artikkelen sto på trykk i FastFisk 3/2006. Hensikten var å åpne øynene til folk over denne perlen som står til disposisjon for foreningens medlemmer – gjøre dem kjent med klubbens arvesølv og de unike muligheter hytta gir for tur- og fiskeinteresserte i et hyggelig Hadelands miljø. Hytta har vært i klubbens eie i 60 år.

Allerede før krigen hadde foreningens begynt å orientere seg mot en egen eiet fiskerhytte. Nordmarka var et av alternativene. At det ble Hadeland var mer tilfeldig.

Preuthunhytta i dag. Som man ser er den todelt, hovedhytta ytterst nærmest vannet og ”sibir”-delen som er den bakre delen med eget lite kjøkken og et soverom med køyesenger for 4 personer. Inngangsdøren bak leder inn til ”snekkerbua”. Under Sibir finner vi vedskjulet som ble restaurert i 2007.

Historien

Hvorfor i all verden heter den Preuthunhytta? Man kunne tro at salige forstmester Jacob Preuthun i tidligere tider eide hytta og at OS kjøpte den fra ham. Slik er det ikke.

Historien finner vi ved å bla i jubileumsboken fra 1982 og gamle styrereferater fra 1940-årene.

”Granheim” het hytta, beliggende i åsen øst for Roa, ved vannet Skjerva i Lunner på Hadeland. Det var denne hytta som et utvalg fra O.S. kastet sine øyne på i 1945, etter sterkt ønske fra medlemmene om å skaffe foreningen en hytte med adgang til å fiske. Hyttekomiteen besto av Olav Ormestad, Bernh. von Krogh og Egil Aamodt frem til 28. nov. 1945 da komiteen ble reorganisert med medlemmene R. Isachsen, O. Ormestad, E. Berge og G. Aamodt. Komiteen hadde tidligere samme år et forslag om en hytte ved Rånåsfoss.

”Granheim” var bygget i 1917/1918 av en kar fra Lunner – Novak Olsen. Den gang gikk det bare en kronglet kjerrevei fram til der hytta ble bygget. Videre innover var det bare en skrøpelig kløvvei, og store, nesten urørte skogsområder med et uttall av små og store vann og vassdrag, og nesten ingen bebyggelse. ”Granheim” kom i årene som fulgte på flere hender, og den ble bygget større. I 1945, da den ble tilbudt Oslo Sportsfiskere, var det grosserer K.W. Gundersen fra Oslo som eide hytta.

På ekstraordinær generalforsamling 24.5 1946 ble forslaget fra styret om å kjøpe hytta for kr. 25.000, godkjent med akklamasjon. Den fikk navnet ”Preuthun hytta”. etter Jacob Preuthun. Bakgrunnen finner vi i en styreoppteignelse fra 5.10.1945 der det heter: ”Styrets tidligere beslutning om at det skulde opprettes et Preuthuns fond ble endret etter forslag fra den tidligere forslagsstiller Ormestad, dit at det av årets overskudd foreslås avsatt kr. 5000.- til hytta som skal knyttes til Preuthuns navn.”

Jacob Preuthun var forstmester, bosatt i Molde for godt over 100 år siden. Levende interessert i jakt og sportsfiske og en pioner på sistnevnte område. Han gjorde oppteignelser om sine erfaringer og dette resulterte i utgivelsen av boken ”Ørretfiske i strøm og indvand” som utkom i 1905. ”Preuthuns bok” ble den siden hetende. Jacob Preuthuns arvinger ga Oslo Sportsfiskere forfatterretten til boken. Den ble omredigert og tilpasset tiden under krigen og kom til salgs i 1946. De bærende krefter i dette arbeidet var Egil Aamodt og Nils Johan Rud med verdifull bistand fra Per Opsahl, Olav Ormestad og Reinhold Isachsen. Preuthuns arvinger gav også tillatelse til å bruke Jacob Preuthuns navn på hytta som altså siden starten i 1946 har hatt navnet ”Preuthunhytta”. I peisestuen på hytta henger et maleri av forstmesteren malt av foreningens Olav Ormestad

Inntektene fra salget av Preuthuns bok skulle kanaliseres til foreningens Preuthun-fond og det var midler herfra – forskuttert med kr. 5000.- fra OS overskudd i 1945 – som finansierte hyttekjøpet sammen med et 1. prioritets pantelån på kr. 10.000 og et 2. prioritetslån på kr. 10.000 plassert som tegningsandeler blant medlemmene på kr. 50.- med 3 ½ % rente hvor 20 andeler skulle trekkes ut over 10 år. Dette ble ikke fulltegnet, men styremedlem Ragnvald Reinertsen reddet situasjonen på styremøte i juni 1947 i forb. med forfall på det midlertidige 2. prioritetslånet ved å gå inn (sammen med venner) og tegnet andeler for de manglende kr. 5250.

Det første styremøtet på Preuthunhytta ble holdt lørdag 22.6.1946. Blant sakene var forslag om innkjøp av inventar og utstyr til hytta. Senere har det vært avholdt flere styremøter på

hytta, en tradisjon gjenopptatt av dagens styre.

Spørsmålet om å sette ut fisk i området dukket opp allerede i 1948. OS kjøpte f.eks settefisk fra OFA i 1952 for kr. 400.- til dette formål. Det ble tidlig innledet et samarbeid med lokale krefter om fiske og kultivering i Hadelandskogene.

I årene etter krigen var foreningens økonomi slett ikke god og ble ikke bedre med hyttekjøpet og det det innebar av ekstraavgifter. Som en kuriositet nevner vi at en inntektsbringende aktivitet tidlig på 50-tallet var utleie av Preuthunhytta til Hadeland Harhundklubb som benyttet hytta til jaktprøver.

Allerede på årsmøtet 7.11.1949 anbefalte Snorre Sjem (en av klubbens aller beste fluekastere og senere omstridt styremedlem) å selge hytta av økonomiske grunner.

På generalforsamlingen i 1950 ble hyttesaken igjen behandlet og det var røster som mente midlene burde brukes til klubblokale. Andre hevdet man ikke skulle blande disse to saker. Noen mente hytta lå for langt unna og at det var dyrt å dra dit. Egil og Gunnar Aamodt talte varmt for hytta og fremhevet de positive kvaliteter ved fiskemulighetene og et samlingssted og tilbud for felles turer for medlemmene. En prøvevotering for evnt. å ta opp spørsmålet om salg ble gjennomført, men det var stor majoritet for å beholde hytta. Også på gen. forsamling i 1952 ble spørsmål om salg berørt med

begrunnelse at så få brukte den (hørt den før?) Senere, spesielt på 50- og 60-tallet har spørsmålet om behovet for hytta og økonomien knyttet til den vært opp flere ganger. Det roet seg vel først etter 1974 da den testamentariske gave (se over) reddet hytte-økonomien.

Sentrale ”hyttesjefer” i de første årene etter ervervelsen var E. Berge, Reidar Bech og Gunnar Aamodt. Gunnar ble etter hvert den aktive Preuthun-forkjemper og primus motor for hytta inntil størrelser som Henning W. Løwer og spesielt Rolf Østerud overtok hytteansvaret

FANESAKER

Med fare for å gjenta meg selv og fortelle historien på ny, kan vi ikke unngå å ta med litt om noen helt sentrale forhold klubben har engasjert seg i offentlig. Det viser hva OS har stått for utover det helt nære.

Viddesaken

En av de store saker foreningen raskt engasjerte seg i var ”viddesaken”, sak 10 på dagsorden fra de første styremøtene i 1932. Spørsmålet om fredning av Hardangervidda for fiske midt i sesongen (ikke isfiske) for å få opp ørretbestanden på vidda falt ikke i god jord i sportsfiskermiljøet. Forslaget kom etter professor Knut Dahl og magister Jacob Sømmes undersøkelser på vidda i perioden 1931 – 34. Diskusjonen bølget heftigst etter innstillingen som ble fremlagt i NJFFs blad desember 1934. Spesielt vinteren og våren 1935 ble dette også en sak for

landets aviser. Oslo Sportsfiskere engasjerte seg sterkt i saken og drev innbitt lobbyvirksomhet overfor andre fiskerforeninger for å få støtte for et mer moderat fredningsforslag. På Foreningens generalforsamling 21.2.1935 i Håndverkerens festsal var landets største aviser invitert sammen med representanter for de toneangivende fiskeforeninger. Også fiskeriinspektøren (Aagaard) og Sømme / Dahl var invitert men møtte ikke. Det skulle de ha gjort, for møtet som i utgangspunktet hadde en fredelig dagsorden ble litt av en batalje etter at Reinhold Isachsen (senere formann fra 1945, red anm.) fremsatte en interpellasjon om Dahl / Sømmes forslag til fiskefredning. Dr. Phil. Huitfeldt Kaas tok da ordet og imøtegikk på det sterkeste det fremlagte forslaget. Han fikk støtte fra Dr. Dannevig, begge solide fiskebiologer. Imøtegåelsen gikk i

hovedsak på at undersøkelsesperioden var for kort og tallmaterialet for grovt

behandlet til å kunne fastsette fornuftige fiskeriregler.
Vi ser av avisene dagene etter

NJFF behandlet forslaget til fiskeriregler for Hardangervidda på et møte i Handelsstandens hus 2 måneder senere, 26.4. Oslo Sportsfiskere hadde da forberedt et 7 siders diskusjonsinnlegg ved siden av et 9 siders svar på høringen som hadde fått tilslutning fra de store fiskeforeningene med Lillehammer og Bergen i spissen. Oss forslag var fredning i perioden 15.9 – 31.10.

I perioden etter ble saken fortsatt livlig diskutert. Spesielt var Jacob Sømme på hugget overfor OS som ikke ønsket mer debatt . På OS årsmøte i Håndverkeren (nok en gang) 24.2.1937 fikk Sømme anledning til en siste interpellasjon. Mange notabiliteter, herunder fiskeriinspektøren hadde ordet og fikk på en måte tømt seg. Etter forslag fra ing. Stribolt ble saken enstemmig besluttet skrinlagt. De endelige fiskeriregler i Uvdal Herred ble fastsatt av Landbruksdepartementet med virkning fra 25.1.1937.

Sportsfiskerforbundet

Forholdet til NJFF har i hele foreningens historie vært noe anstrengt. Årsaken er naturligvis at man har ment jegerinteressene har vært prioritert i forbundet. Helt i starten hadde foreningen behov for å samarbeide med likesinnede (fiskere) og legge til rette for stiftelse av flere foreninger med samme mål. Det var naturlig å samle disse fellesinteresser i et eget forbund fremfor å benytte NJFF.

Fra første stund hadde OS gode relasjoner til Arbeidernes Jeger og Fisk, til Lillehammer, Bergen, Ringerike og Drammen sportsfiskere. Disse forbindelsene ble til å begynne med pleiet gjennom "Stangfiskernes korrespondanseforbund", senere "Norges Sportsfiskeres samarbeidskomite" hvor også Trondheim J&F var med. Her satt Arne Jacob Schultz og Arne Baggerud fra styret sentralt. Etter at Egil Aamodt overtok som sekretær etter Aage Rygh

10.1.1937, ble også han sentral i det videre arbeid for å utvikle samarbeidet. Planene om et Sportsfiskerforbund ble drøftet uformelt i et møte med NJFF i desember 1936. Kaas redegjorde for OS tanker om et fellesforbund for Sportsfiskere og mulighetene for et samarbeid med NJFF. NJFF mente en samarbeidsform ville være at Sportsfiskerforeningene burde innmeldes i NJFF. Dette beklaget Kaas at ikke var aktuelt.

Styret ønsket ikke å forsere saken om eget landsforbund, men ble presset av de utenbys foreninger. På konstituerende møte 25.4.1937 ble Norges Sportsfisker-forbund stiftet, med Arne Baggerud som formann, Aage Rygh som sekretær og F.W. Løken som et av styremedlemmene.

Styret tok allerede i 1935 initiativ til bladet Fiskesport som kom med første nummer i september 5, Redaktør var Arne Baggerud. Omslagsbilde var forøvrig tegnet av Aage Rygh. Dette ble Sportsfiskerforbundets offisielle blad fra 1937.

Det hører selvfølgelig med til historien at Sportsfiskerforbundet i 1963 ble oppløst og man sluttet seg til NJFF. Da hadde Arbeidernes J&F allerede i 1959 slått seg sammen med NJFF. Bladet "Fiskesport" ble samtidig (i 63) innlemmet i NJFFs Jakt-Fiske-Friluftsliv. Dette foregikk ikke uten motstand, men tiden hadde løpt fra særinteressene. Formann i Sportsfiskerforbundet på denne tiden, Egil Aamodt, innså at det eneste riktige på lengre sikt var å arbeide for samarbeidstanken og samle krefter i et felles forbund. Man ville stå sterkere overfor myndighetene og være en

tydeligere enhet internasjonalt. Knut Rom som på denne tid var generalsekretær i NJFF, arbeidet også aktivt for sammenslåingen og skrev blant annet en forsonende artikkel om saken i FastFisk julen 1962.

Mht. internasjonalt samarbeid kan vi nevne at da Nordisk Sportsfiskeunion ble stiftet i 1969 ble Egil Aamodt formann.

Akvariesaken

På foreningens høstmøte i håndverkeren 7. nov. 1934 tok Sivert Aarflon opp spørsmålet om ikke OS burde engasjere seg i å få opprettet et permanent akvarium i Oslo. Styret tok ballen, satte saken på foreningens program og startet jobben med å realisere prosjektet i samråd med myndigheter og interesserte organisasjoner. Den store akvariekomiteen ble konstituert 22.nov. 1934. I 1935 ble det så nedsatt et arbeidsutvalg med foreningens medlem adv. Ole Bøhn som sekretær og drivende kraft. Som vi vet har årene gått og Akvariet er på ingen måte realisert tross mange planer. Foreningen var i over 50 år representert med et medlem i akvariekomiteen/selskapet, senest ved Knut Vadholm i 1989.

I de siste år er det bestemt at akvariet skal ligge ved Akerselvas utløp, nærmere bestemt på Bjørvika-utstikkeren eller på Paulsenkaia. Hvilket av de to stedene det blir, skal Akvarieselskapet avgjøre i løpet av våren 2008 sammen med plan- og bygningsetaten. Rune Ramfelt i Akvarieselskapets arbeidsutvalg håper

at byggingen kan starte allerede i 2008, og at akvariet kan åpnes for publikum i 2010.

Oslofjordens forurensning

Høsten 1952 tok en gruppe i Oslo Sportsfiskere opp spørsmålet om å få gjort noe med forurensningen av Oslofjorden som man mente hadde blitt en illeluktende søppel og kloakk pøl. Saken ble tatt opp i OS råd på initiativ fra Hermann Lunde. Rådet og styret forsto betydningen av tiltaket og oppnevnte herrene Reinhold Isachsen, Hjalmar Broch og Hermann Lunde til å jobbe videre med saken.

Det første møtet i "Aksjonsutvalget mot Oslofjordens forurensning" ble holdt i Handelsstandens hus 13.4.1953. Til stede var en rekke sentrale organisasjoner som Oslo og Omland friluftsråd, OOT, KNS, Chr. Roklubb osv. i tillegg til flere offentlige instanser som kommunen, havnevesenet, havnepolitiet etc. Reinholdt Isachsen ledet møtet som ledet til et permanent utvalg med repr. fra sentrale grupper. I oktober 1953 ble den retningslinjer for Aksjonsutvalget vedtatt med tilslutning fra 13 ulike foreninger. Formann ble R. Isachsen og med OS sekretær som sekretær. Aksjonsutvalget fikk vind i seilene våren 1956 da man fikk fylt opp kassen med kr. 90.000 etter en vellykket kronerulling under ledelse av dir. Chr. Anker og med tilslutning fra skipsreder Klaveness. Komiteen hadde bra gjennomslagskraft i sin propagandavirksomhet og vaktbikkje for forurensning ala dagens Bellona ! Utvalget påvirket positivt innholdet i

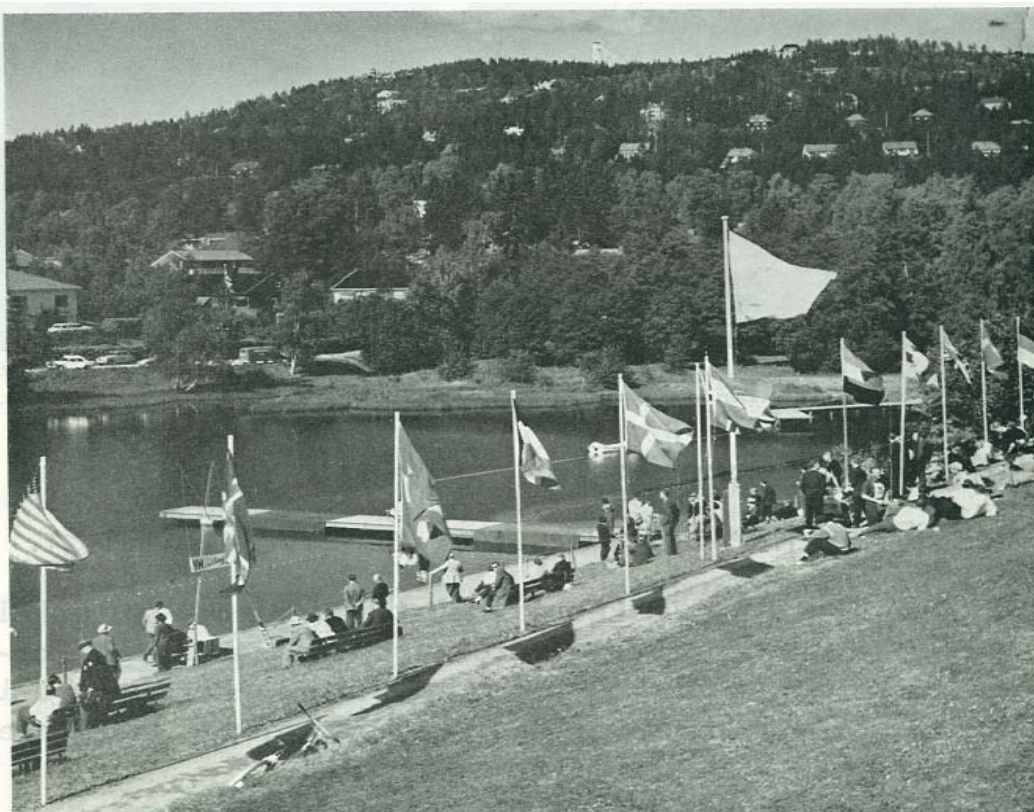
de planer Regionplankomiteen for Oslo-området fremla i 1957.

Casting og fluegruppen

Det ville være historieforfalskning ikke å nevne Casting eller konkurransekasting med flue og sluk når det gjelder foreningens virke. Som vi allerede utførlig har omtalt var aktivitetene på dammen både mange og variert helt fra 1932. Oppblomstring av interessen for spesielt fluefiske og fluekasting var sterk på 30-tallet. Med de gode muligheter treningsforholdene på dammen gav og med de mange medlemmer som strømmet til foreningen bare måtte det dukke opp talenter som kunne kaste både pent og langt.

Arne Jacob Schultz som var blant de første 62-medlemmene i 1932 var jo selv en racer i å kaste og ble en levende legende i kastemiljøet både nasjonalt og internasjonalt. Som instruktør på dammen var han en inspirator og læremester ikke minst for den yngre garde.

Men han var slett ikke alene. Arne Engeset dukket opp allerede i 1933 og vant den første landskonkurransen på dammen i 1934 med et kast på 31,85 m. Egil og Gunnar Aamodt var dyktige kastere, det samme var de noe senere Knut Rom, Snorre Sem, Jac. Dahl og Alf Kolseth. Og man fikk Alf Hornbæch, Hilmer Bru, H.W. Løwer og Arne Holst. Alle disse var med på å danne et kastemiljø som bidro til å øke klubbens anseelse og øke ytterligere interessen for konkurransekasting.

Fra verdensmesterskapet på Holmendammen 1961

I 1952 ble Norges Flue og Sluk-
kasteforbund dannet. Mannen bak var
naturligvis Arne Jacob Schultz. ICF
(International Casting Federation) ble
dannet i 1955 også her AJS aktivt med.
I 1959 blir Castinginteressene i Norge
samlet i en organisasjon, Norsk
Kasteunion, etter et møte i
Håndverkeren (atter en gang) 20.april
1959. Formell stiftelsesdato 28.4.1959
med Odd Carlsen som formann. Fra OS
er Løwer, Arne J.Schultz, Egil Aamodt
og Alf Kolseth (senere Nordstrand)
med i styret. I 1962 skifter foreningen
navn til NCF (Norges Casting
Forbund) med H.W. Løwer som
formann og Arne J. Schultz som
sekretær. 24 medlemsforeninger er
tilsluttet, men Oslo Sportsfiskere er så
avgjort den toneangivende.
I årene som følger er det mange i
foreningen (OS) som gjør det bra på

Casting-fronten, høster heder og ære
internasjonalt og bidrar til miljøet på
Holmendammen. Jon Kolseth har sin
storhetsperiode fra 1959 – 64, Hilmer
Bru har sitt store år i 1961, Øyvind
Førland (1979 – 1990), Harald Mæhle
(1978 – 1988) og Bente Skyrud (1985
– 1995). Men de er ikke alene.

Vi nevner at blant kongepokalvinnerne
i NM har vi Tor Kristensen i 1967,
Hilmer Bru 1973, Rune Nysveen 1974,
76, 78 - Harald Mæhle 1977, 85 -
Øyvind Førland 1979, 80, 81, 83, 84,
87, 89, 90.

Skal vi helle litt malurt i begeret må det
være at når fluekasting ble en idrett og
Casting ble flyttet fra vann til gress, så
er det vår påstand at en del av miljøet
og samholdet som var skapt på
dammen og nær bua forsvant

Haukelitterrenget og sjøfisketurene

Haukeli

Historien om Haukelitterrenget er lang og har sin bakgrunn i det vi allerede har vært inne på, å skaffe tilveie alternative fiskeområder for foreningens medlemmer. Blant de mange områder foreningen orienterte seg mot med kontrakt om å kunne fiske og sette ut fisk, var Vikstul (mellom Mårbu og Imingfjell). Dette stedet på vidda ble dog bare brukt noen få år. I 1934 ble det her satt opp en pokal

”Vikstulpokalen” til største fisk tatt på flue. Vinner ble major van Kervel Schlytter (1250 går).

I krigsårene, etter at Nordmarka ble en realitet for alvor og Preuthunhytta kom på kartet i 47, var spørsmålet om å leie vann på vidda ikke like aktuelt.

Økonomien innbød heller ikke til de store sprell.

Men så, i 1969 dukket saken om Haukelitterrenget opp. I noen år hadde styret syslet med tanken på å frigjøre Yngel- og settefiskfondet som ikke lenger hadde noen aktualitet. Likeledes ønsket man å sette stopp for tegning av livsvarig medlemsskap som ble en belastning for foreningen. Med disse grep bedret økonomien seg såpass at man så seg om etter nye tilbud til medlemmene.

Terrengfondet ble opprettet. Statutter ble bestemt på rådsmøte 6.mars 1969 i den merkantile klubb.

Senere i 1969 ble det tegnet en 5-årskontrakt med Knut Haukelid om å leie sportsfiske-retter på eiendommen Langesæhallin i Vinje. Rettighetene innbar fiske i spesielle vann, sengeplass for 15 i 4 hytter, rettigheter til båt osv. Hovedmennene bak realiseringen av

dette var Gunnar Hansen og Rolf Østerud.

Tilbudet ble raskt populært og terrenget ble mye brukt i en 10-15 års periode.

På slutten av 80-tallet dabbet interessen og var i praksis ute av saga på 90-tallet. I 1999 ble terrengfondet sanert. Det hadde da stått urørt i mange år.

Sjøfisketurene

Det hører med til den tidlige historien å ta med de populære sjøfisketurene til Hvasser, Stavern og Portør. Disse kom på kartet allerede i 1954. Ansvar for turene ble lagt til turutvalget som hadde flere formenn opp gjennom årene.

Turene var med på skape uvurderlig trivsel og samhold i en forening som på 50-tallet slet med en del indre splid og sterke meningsbrytninger.

Vi har hørt en rekke historier fra disse turene fra stranding på Færder grunnet dårlig vær til livreddende slukkasting etter bikkje som var skylt på havet !

Turene som gikk både om våren og høsten hadde til å begynne med meget god oppslutning. Høsten 1963 deltok f.eks ca. 50 medlemmer som til sammen dro over 100 kilo fisk. På begynnelsen av 80-tallet lå gjennomsnittlig deltagelse i overkant av 20 og det ble tatt gode fangster. Men så gikk det nedover. I 1993 var det 12 med på vårturen, 6 på høstturen. I det siste året, 1994 ble det kun arrangert vårtur til Hvasser med 11 deltagere, ingen høsttur. En æra var over. Hvorfor ? Vel, man kan spekulere over manglende interesse, at folk ikke gidder så mye lenger osv. En kjensgjerning er det at fisket etter hvert ble klart dårligere og da frister det naturligvis ikke så meget å være med lenger

På bildet ser vi H.W. Løwer inspisere sine tropper før avmarsj til fiskefeltet !
(Fra 70-tallet, Foto ukjent)

Kavalkade

På mange måter er den gamle historien om Oslo Sportsfiskere den mest betydningsfulle og innholdsrike. Veldig mye er sagt i Stangfiskeren 1958, noe er gjengitt her. Jeg vil i denne første delen av dette heftet henlede oppmerksomheten til FastFisk no. 2 - 1962, hvor de første 30 år av foreningens historie er gjengitt som årlig Cavalcade. De første 15 år frem til 1947 ved Arne Jacob Schultz (Piscator), de neste 15 ved Henning Wincent Løwer, på den tiden formann i OS kastegruppe.

Gutta på
tur 2005
til Langåra
(foto: Ulf E.
Forsbakk)

LITT OM HISTORIEN FRA 1982

Forfallstid

*Medlemmene svikter /
FastFisk går inn*

Det er kanskje litt urettferdig å kalle tiden etter 1982 for forfallstid. Men jeg sitter med et inntrykk av at aktivitetsnivået gikk ned. Dette hadde selvsagt sammenheng med at medlemmene etter hvert sviktet. Fra godt over 1000 medlemmer i 1968 var tallet i 1982 ca. 700. Formann var Kåre Gunnari og han gjorde sikkert hva han kunne for å drive foreningen.

Men det var blitt en ny tid, dugnadsånden og foreningsånden var i ferd med å forringes. Det var vanskelig å omstille seg. Et eksempel på situasjonen var fremmøte på generalforsamlingene som i 1983 var 28 medlemmer, i 1986 21, og i 1988 helt nede i 20 medlemmer.

Økonomien var heller ikke noe særlig å glede seg over.

”Stangfiskeren” gikk inn allerede i 1962 pga. økonomiske problemer. Verre var det med FastFisk som også måtte legge inn årene fra 1981 fordi kostnadene til bladet sprengte alle rimelige grenser. All ære til Harald Førland som skapte et fornyet og flott blad i 1976, men kostnadene tok etter hvert knekken på foreningens økonomi.

Perioden uten FastFisk, kun bulletinen ”Siste Nytt”, var vel heller ikke med på å fasttømre fellesskapet

blant medlemmene. Historisk blir det også huller når slikt skjer. Typisk for situasjonen er at foreningen mangler Generalforsamlings-protokollene for årene 1979 – 1982.

Castinggruppen ble redusert

Fra 1982 var Castingmiljøet opplagt med på å holde liv i foreningen. Fortsatt var det en rekke gode kastere som gjorde seg gjeldende i konkurranser og miljøet på dammen holdt seg. De toneangivende kasterne på denne tiden var dyktige folk som Harald Mæhle som hadde sin storhetstid mellom 1978 – 1988, Øyvind Førland på topp 1979 – 1990, og ungjenta Bente Skyrud som var som ivrigst mellom 1985 – 1995. Kursvirksomheten på vårparten var god med de tradisjonelle Hardy-kursene som startet opp i 1972 og senere Orvis-kursene. Også utstyrsdemoene var gode og godt besøkt. I 1984 hadde Castinggruppen 25 års jubileum med Nils Mæhle som formann. Samme år tok Øyvind Førland 3 VM gull i Casting og satte samtidig 3 verdensrekorder !

Forholdet mellom Castinggruppen og hovedforeningen tilspisset seg fra 1991/92 blant annet pga. fordeling av inntektene fra kursene på dammen. På årsmøtet i 1992 rettet Castinggruppen hard kritikk mot styret i OS for manglende tiltaksevne med mer. Vi er fristet til bruke ordtaket ”når krybben er tom, bites hestene”. Fra 1993 dør mye av kastemiljøet bort, årsrapportene fra Castinggruppa uteblir og

kursvirksomheten og utstyrsdemoene blir overtatt av hovedforeningen.

Ved hundreårsskiftet er Castinggruppen redusert til en engere krets rundt ungdommene Hans Thorsen og Bjørn Anders Forberg, begge dyktige castere. Bjørn Anders blir sågar president i NCF i 2005. På årsmøtet 21.3.2000 gjøres vedtektsendringer i OS som bl.a presiserer at alle medlemmer i Oslo Sportsfiskere automatisk er medlemmer i Castinggruppen. Senere samme år på Castinggruppens årsmøte opprettes et fond på kr. 90.000 som overføres fra Castinggruppen til OS. Fondets midler er øremerket tiltak til rekrutteringsarbeid, anleggsinvesteringer på Holmendammen og konkurransevirkosomhet. Det opprettes statutter for fondet som administreres av OS. Statuttene håndheves av styrene i Castinggruppen og OS i fellesskap.

Fluefiskergruppen gikk ut (det store skisma)

Det hadde ulmet en tid. Egentlig helt siden 1963 da Sportsfiskerforbundet ble slått sammen med NJFF. Egil Aamodt som var mannen bak Sportsfisker forbundet som ble dannet i 1937 innså som den fremsynte organisasjonsmann han var at det ikke lenger var liv laga for 2 parallelle forbund. Han ble mannen bak sammenslutningen også. Men ikke alle var enige med Egil og OS. I mange år gikk

diskusjonen på at NJFF er bare for jegere. ”De gjør ikke noe for Sportsfiskerne.” ”Kontingenten vi betaler til NJFF er alt for høy”. Vi hører den leksen fortsatt ! Det gikk så langt at man på OS årsmøte i 1982 fremmet et forslag om utmeldelse fra NJFF. Forslaget ble forkastet med knapt flertall 20 mot 17. Mest misfornøyd med NJFF var OSF, Oslo Sportsfiskeres Fluegruppe som formelt ble dannet i 1982/83.

Gnisningene mellom OSF og OS gikk langs 2 akser. For det første var det tilknytningen til NJFF, for det andre - det de mente var deres manglende ekstra status innen foreningen (OS). Aller helst ønsket OSF å drive med sitt, fluekasting - punktum. I alle fall er det dette inntrykk en relativ fersk redaktør sitter igjen med etter å ha lest mellom linjene i gammel OS-historie og hørt sporadiske uttalelser fra medlemmer på den tiden.

I 1985 ble det holdt rådsmøte om saken. Senere eget møte med NJFFs org.sekretær. Ingen avklaring. Så kom generalforsamlingen i OS – 20. februar 1986, på Hovin Gård ledet av den myndige formann Rolf Østerud. Her hadde Rolf Warendorph i OSF formulert et forslag til vedtak:

”Oslo Sportsfiskere har i de siste år fungert som to foreninger. OS og OSF har arrangert møter, turer og årsmøter uavhengig av og noen ganger på kollisjons kurs med hverandre. Dette har skapt misnøye

og dårlig stemning både blant medlemmer og tillitsvalgte. Jeg foreslår derfor at OS generalforsamling 1986 vedtar å legge ned Oslo Sportsfiskeres fluegruppe.

Som tillitsvalgt synes jeg det har blitt stadig tyngre å arbeide innen de eksisterende rammer og håper at dette arbeid blir lettere i fremtiden. Samtidig vil jeg oppfordre alle medlemmer til en innsats for Oslo Sportsfiskere”.

Sannelig modig gjort. Problemet var at det var Warendorphs eget forslag, ikke OSF sitt. Forsøket på en slags forsoning ble nedstemt med 19 mot 1 stemme, 1 frafalt. Det kom samtidig frem at det var under dannelse en egen ny fluefisker forening utenfor NJFF. Pål Krogvold mente det ikke var fare for mange utmeldelser. Knut Vadholm mente OSF ikke hadde fungert i OS. En ny forening hadde OS ikke noe med. Krogvold tok feil. I løpet av 2 år gikk medlemstallet i OS ned fra i overkant av 600 til ca. 450. Det har gått over 20 år siden det store skisma, men fortsatt er det slik at følelser i saken ulmer og det er et godt råd ikke å ta noen diskusjon om temaet overfor dem som var tett på saken i sin tid. At det skadet foreningen kan det neppe være tvil om.

Haukelitterrenget ute av saga

Fiske på Vidda var populært i mange år, men tidstypisk nok sviktet også interessen for fellesturer på 80-tallet.

Haukelitterrenget hadde man hatt siden 1969. I 1988 var det slutt. Det ble gjort et forsøk på å leie laksevald i Gaula for medlemmene i 1994 for å gi et nytt tilbud, men dette ble ingen suksess.

Men OFA holder koken.

I det jeg kaller den vanskelige perioden for Oslo Sportsfiskere var OFA fortsatt en bastion. Så sent som i 1988 hadde foreningen ansvar for 31 arbeidslag i marka med 99 medlemmer, skal vi tro årsberetningen. Det betyr at en femtedel av medlemsmassen var på OFA-lag ! Ser vi bakover i historien så har antall OFA-medlemmer holdt seg merkelig stabilt til tross for det store frafall av medlemmer for øvrig. I 1965 var det 29 lag og 102 mann (1100 medlemmer i foreningen) og i 1960 hele 117 lagsmedlemmer.

Ny vekst

FastFisk på banen igjen

FastFisk, selve livsnerven i foreningen ved siden av samlingspunktet på Holmendammen, kom på ny ut fra 1984, men i et beskjedent format og med et temmelig tynt innhold. Formannen Rolf Østerud skal ha takk for at bladet ble dratt i gang igjen, og selv om det var tynt, kom det tross alt ut 5-6 ganger i året mens han selv drev det. Da Østerud gav seg med bladet i 1988 fikk man et par tyngre år før Roald Dahl og Bjørn Borgen i styret tok et krafttak og fikk relansert FastFisk tilbake i

større format og med et variert innhold. Bladet ble dessuten i stor grad finansiert ved annonser. Dette ble melodien i noen gode år inntil 1995. I 1996 – 1998 kom bladet ut bare 2 ganger og innholdet var ringe. Det var rom for enda en omveltning som kom i 1999 da Hallvard Lid dro i gang en redaksjonskomite og fikk fart på FastFisk igjen, noe som forsterket seg fra 2001 da ny FastFisk redaktør kom på plass ved styrets sekretær Stein Wines. Mer om FastFisk og historien er beskrevet i egen artikkel. Det jeg vil si med dette er at kontakten med medlemmene skjer gjennom et medlemsblad, enten det er på papir eller nett. Selv om man ikke hører fra dem vet vi at medlemmene leser bladet og de har kontakt, om enn på avstand.

Medlemstallet stabiliseres

Ja, medlemstallet ble etter hvert stabilisert. Fra om lag 400 i 1989 – 92, etter det store skisma, deretter ned til 300 og under - hvoretter det igjen har økt langsomt til over 300 de siste par årene.

Gjennomsnittsalderen har også langsomt gått ned noe styret ser på som gledelig. Det kan virke som en del yngre har søkt seg til klubben, noe som merkes spesielt på Holmendammen. På tirsdagskveldene har de seneste år vært bra med folk. De tradisjonelle klubbmøtene i høst og vinter-sesongen ser det ut til at få av de unge har oppdaget.

Satsning på barn og unge

Da dagens formann, Jan Johnsen ble aktiv i klubben fra om lag 1994 og senere er det liten tvil om at han skapte nytt engasjement, entusiasme og driv i foreningen. Han forsto at skulle foreningen overleve måtte man satse på nye yngre krefter, ingen lett oppgave i en så garvet forsamling med snittalder på 55 (i 2007 sunket til 52). Hva gjør man da ? Jo man ser på de helt unge, skaper et tilbud og håper de etter hvert søker tilbake til foreningen som voksne. Det har vært gjennomgangsmelodien i flere år nå.

Pilkekurs for skoleklasser, skoledager på Holmendammen på vårparten, aktiv meddeltagelse i Skiforeningens Quicklunsj-duppen på Øvresetertjern og lignende aktiviteter. Styret er sikre på at det vil bære frukter så lenge frivillighetsapparatet i foreningen stiller opp og det har de sannelig gjort de senere år. Pensjonistene, det er en del av dem i foreningen, har bidratt til å dra lasset for en bedre fremtid for foreningen og medlemmene.

Ny fart i kursene

Kursene på dammen som i en rekke år gav gode penger i kassen i hvert fall for Castinggruppen, ble etter hvert overtatt av hovedforeningen. Fra om lag 1993 ble inntektene fordelt i hht. vedtaket i 1971. Etter 1995 overtok hovedforeningen både

administrasjon av kursene og inntektene. Dette gikk i noen år svært i bølger, men fra hundreårsskiftet ble det satt i bedre system og inntektene har siden vært stabile og gode.

Foreningen har merket at instruktørsituasjonen har blitt vanskeligere. Det er ikke lenger slik at det er en rekke ressurspersoner tilgjengelig for kurs slik det var i kastegruppens glansdager og senere. Dette er en utfordring for foreningen i tiden fremover.

Web-sider fra 2003

Internett har utviklet seg voldsomt i tiden etter hundreårsskiftet. Foreningen innså at det var nødvendig å bli med på karusellen både for å markedsføre seg og kommunisere med medlemmene. De første spede forsøk ble gjort i Arne Wilvangs tid som sekretær i styret i omkring 1998, men dette var i hovedsak private sider innenfor universitetsmiljøet og var ikke særlig tilgjengelige.

I 2003 tok Jan Johnsen, Stein Wines og Harald Hovde kontakt med ivrig medlem og teknisk kyndig Ulf Erik Forsbakk og designet i samarbeid foreningens web-sider som ble lansert i mars 2003.

Det er ingen tvil om at denne satsningen har båret frukter. Et eksempel er de stadige drypp av nyinnmeldinger til foreningen gjennom markedsføringen på nett. Et annet eksempel er tilstrømningen til de vårlige fluekastekurs som fylles

opp av seg selv etter annonsering på nettet.

Vi har all mulig grunn til å være stolt av sidene våre, ikke minst isfiske-sidene som er info-sidene par excellence i isfiskemiljøet.

Økonomien i bedring

Foreningens økonomi har til alle tider vært en kilde til bekymring. Helt fra starten i 1932. Det ambisjonsnivå man la seg på og med det aktivitetsprogram og investeringer som ble besluttet er det nesten rart det gikk rundt. Det er nok å nevne utgivelse av ”Stangfiskeren”, anskaffelsen av Preuthunhytta og leie av fiskevann i div. fjellområder. Men man ble reddet av medlemsinntektene som stadig økte. Inntektene fra jubileumsutstillingen i 1952 var også en fantastisk suksess. Nettoinntekter på 15.000,- kunne bokføres etter 11514 betalende besøk over en 8-dagers periode i mai. Det tilsvarer i dagens penger om lag ½ mill. kroner.

På 80-tallet da medlemstallet gikk kraftig ned ble økonomien reddet ved at FastFisk gikk inn og ble realisert igjen i nøkterne former. Samtidig skaffet Østerud ved sine forbindelser svært gode Bingo-inntekter i flere år. Man kunne faktisk bygge opp økonomien igjen inntil ny satsning på FastFisk igjen gjorde store innhugg. Årlige bidrag fra feriefondet og en donasjon på 25.000 fra et medlem i 1992 gjorde

også godt og ble benyttet til å øke anleggskontoen for Preuthunhytta.

Med den fornyede kursvirksomhet har økonomien i senere år kombinert med relativt nøkterne utgifter til FastFisk gjort at man har kunnet bokføre gode overskudd, noe man høster glede av i jubileumsåret. Ved inntredelsen i NJFF i 1963 mente mange det var sure penger å måtte betale ekstra til fellesforbundet. Dette ble særlig kritisert da fylkeslaget også skulle ha sitt fra hundreårsskiftet. Dette har vi imidlertid fått igjen i mangfold ved de gode bidrag NJFF har ydet foreningen gjennom fiskestangprosjektet, andre barneaktiviteter og ikke minst prosjektet ”Fiske i Storbyen”. I Jubileumsåret har foreningen kunnet glede seg over å kunne benytte kr. 51.000 bevilget direkte fra NJFF. Aktivitetsnivået overfor barna har dermed kunnet forsterkes.

Pilking i fremgang

Det hører med til historien at pilking i sin tid var en stor aktivitet i foreningen på 60 -70 tallet. Dette svant også bort på 80-tallet. Fra midten av 90-tallet, er det riktig å si at Harald Hovde gjorde vei i vellinga med sine gode resultater i pilkekonkurranser på landsbasis. Han fikk etter hvert med seg flere og de årlige pilketurer er nå etablert som tradisjon. Det har etter hvert virkelig blitt et pilkemiljø i foreningen igjen.

I konkurransesammenheng har foreningen også begynt å gjøre seg gjeldende. Trekløveret Harald Hovde, Per Nilsen og Kjell Kolstad ble i 2006 Norgesmestere i isfiske for lag og de har toppet fylkesmesterskapets resultatlister flere ganger de siste årene.

OFA en stødig bastion

OFA har alltid vært en egen ”butikk” i Oslo Sportsfiskere. Nærmest uavhengig av resten av foreningen. Stabiliteten i lagsmedlemmer har vært imponerende og innsatsen for OFA har vært stor og hengiven. Det er ikke langt fra sannheten å si at flere OFA-medlemmer har vært mer knyttet til OFA enn moderforeningen. Det er ikke noe galt i det. OFA var jo et barn av OS og våre interesser er forskjellige. Noen går i retning av tilrettelegging for fiske i marka, noen er knyttet til miljøet på dammen og kaste-treningen der, mens andre igjen er interessert i å utvikle foreningen som en klubb med fiskefaglige møter og tilbud om turer og utflukter.

Foreningen har i alle år hatt folk innenfor OFAs styre og lederskap. Det har vært naturlig som den toneangivende forening var i etableringen av OFA. Etter Knut Rom og Gunnar Aamodt, senere Jac. Dahl og Tor Kristensen har det siden 1982 vært folk som Gjermundsson og Odd Barra som tok opp arven.

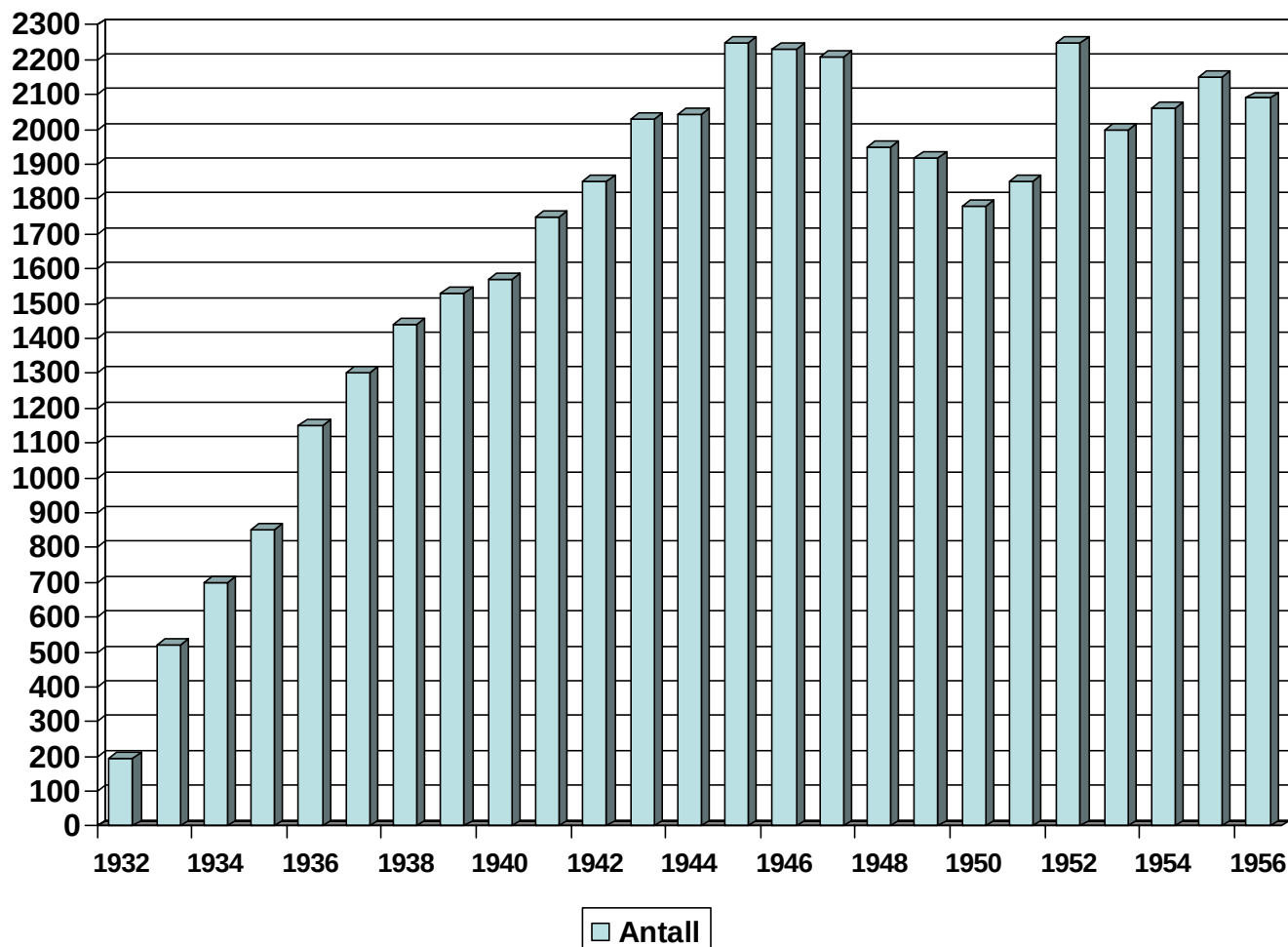
I senere år har Leif Eriksen, Nicolai Heilemann, Jan Johnsen og Stein Wines videreført foreningens engasjement og påvirket OFAs utvikling både organisatorisk og idemessig. Erik Andersen må nevnes

spesielt for sitt OFA-engasjement ved i mange år å ha vært administrasjonens forlengede arm i det daglige virke, i tillegg til OA-jobben (områdeansvarlig)

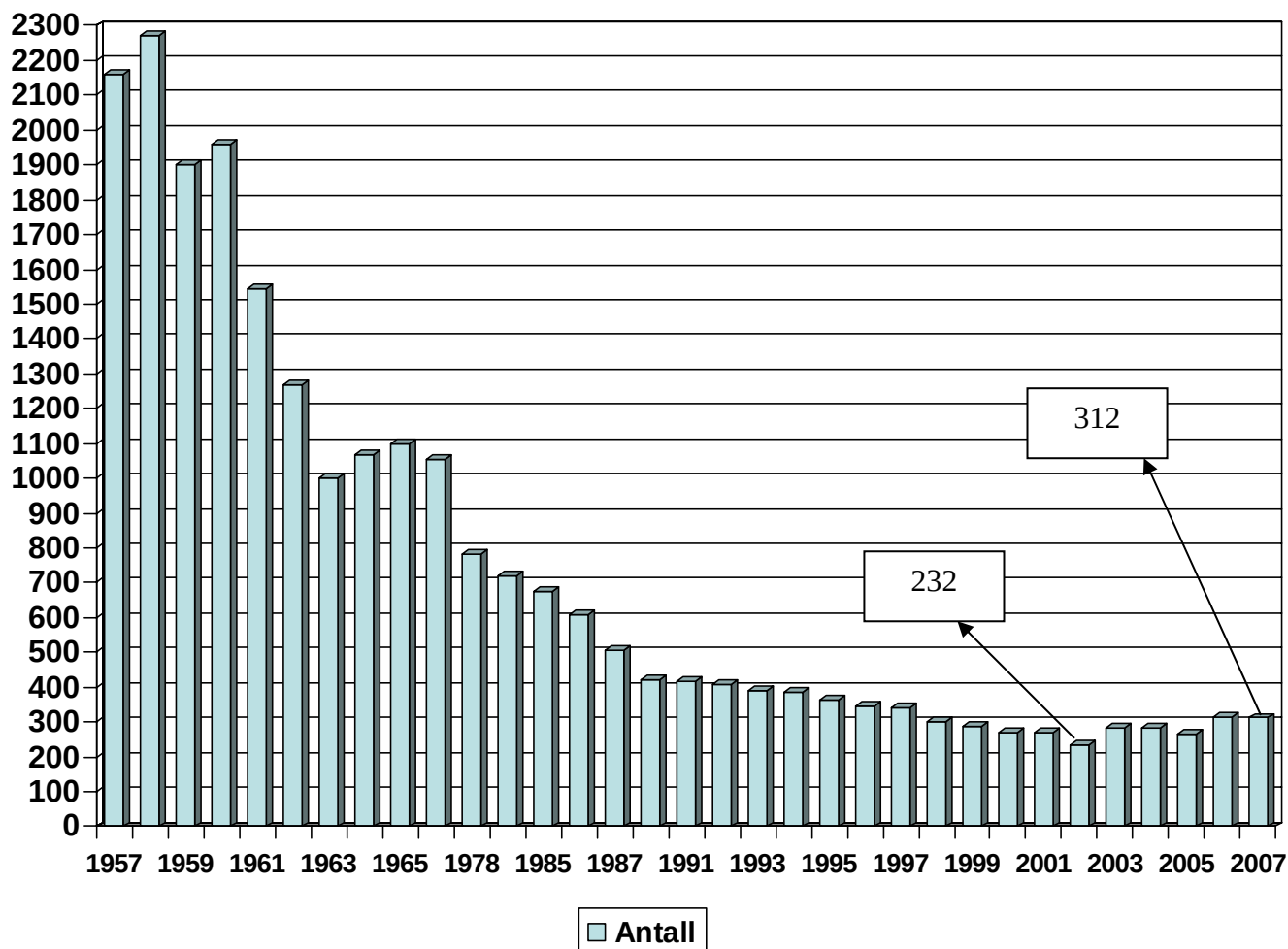
Fra det fornyede settefiskanlegget i Sørkedalen som sto ferdig i mars 2002. Det ble samtidig bygget nye kontorer for OFA administrasjonen i 2.etg og NJFF fylkeslaget flyttet også inn i kontorfellesskapet.

Medlemsutvikling 1932 – 1956

Den hyggelige utviklingen fra 1932 frem tom. krigen kan enkelt forklares med den store interessen for sportsfiske som utviklet seg i 1920-årene. Folk (de bemedlede ofte) strømmet til sportsfiskerforeningene og foreningsånden var et tidstypisk fenomen. At det går nedover etter krigen er ikke rart. Det er trolig at man ble opptatt av andre ting, gjenreise landet, få ting på skinner igjen. Fra 1951 øker tilslutningen igjen og det sammenfaller helt med lanseringen av FastFisk. Man får et kommunikasjonsorgan med medlemmene og det gir resultater. Vi ser noe av det samme i 2003, men i mindre skala (se neste plansje). 1952 ? Vel, det var året med den store jubileumsutstilling. Det gav sikkert effekt.

Medlemsutvikling 1957 - 2007

Vi ser den interessante utviklingen i medlemsmassen fra 1957. I 1962 er siste år for Stangfiskeren og i 1963 innlemmes vi i NjFF. Det kan se ut til å ha fått virkning. I 1985 påstås det at når NJFF overtar medlemsregistrering og hårdhendt behandling av kontingentvarsling/purring får det virkning på medlemstallet. Det stemmer ikke. Imidlertid fikk man en nyttig gjennomgang av medlemskartoteket. Den generelle nedgangen på 70 og 80-tallet kan enkelt forklares med endringer i tiden. Foereningsånden er på hell. Nedgangen 1986 – 89 må tilskrives ”det store skisma”. Økningen fra 2003 skyldes antagelig nettsidene og økt aktivitetstilbud, dessuten er interessen for fluefiske generelt økende.

FANESAKER ETTER 1982.

Oslo Sportsfiskere er fortsatt en betydelig aktør i sportsfiskermiljøet med gode samarbeidskanaler til NJFF, OFA, Castingforbundet og utstyrsleverandører. De seneste 25 år har foreningen i vekslende grad prioritert disse kanaler. Omtalen nedenfor er farget av de siste 10 års satsninger.

Holmendammen, et oppgradert foreningssenter.

Den første Holmenbua ble bygget i 1937 og senere utvidet flere ganger. Dagens "fiskerhytte" stammer fra 1976. Da ble tilbygget med skjul og to toalettrom (med do-bøtter) anlagt. Elektrisitet ble installert i 1973 i samarbeid med Lions Club som etter hvert hadde overtatt de årlige St. Hans

tilstelningene som OS etablerte på 50-tallet.

Dugnaden 1994 et kick.

Dugnadene siden 1982 må vel sies å ha vært begrenset til et minimum av arbeid gjennomført av en svært begrenset del av medlemsmassen. Benkene i tribunelia ble dog reparert i 1988. Omslaget kom i 1994.

Gjennom flere år hadde det vokst siv og dunkjevle som lå som små øyer på Holmendammen. Det var lite trivelig og ødela det estetiske bilde av dammen. På østsiden hadde dammen grodd så langt ned mot nordre brygge at noe bare måtte gjøres. Styret bestemte seg for å få i gang dugnader for å rydde dammen. Leif Øvergård må sies å være primus motor for prosjektet ved siden av formann Vadholm. Vi ser Leif på bildet nedenfor (sammen med Tore Raaer).

Dammen ryddes (foto Knut Vadholm)

Med sine kjempekrefter og pågangsmot gikk Leif på forsommeren 94 drastisk til verks med dregg, tau og bil og fikk hjelp av noen overraskende nye krefter i klubben, Jan Johnsen og Harald Hovde i tillegg til en del av styret selv. Med felles anstrengelser og motorkraft fikk man fjernet en stor del av de flytende øyer. På høsten ble operasjonen gjentatt i 3 omganger, da med spesiallaget harv og dammen fremsto igjen i gammel prakt. Siv og dunkjevle har først i de siste år igjen begynt å gjøre seg litt gjeldende, men på langt nær i samme grad som før. Det skal sies at kommunen var behjelpelig med bortkjøring av sivet. Hovedsaken var at en ny dugnadsånd var skapt.

Bryggereparasjonen 2000.

Kastebryggene sto ferdige i 1954 på det nåværende betongfundament. Anlegget med sine omgivelser ble med rette omtalt som det flotteste kasteanlegget i nord-europa. VM i casting ble avholdt både i 1961 og 1967 på Holmendammen. Med årene hadde vær og vind og setninger i grunnen gjort de "nye" bryggene både skjeve og rare og bordkledningen var iferd med å råtne. Det var på tide med et krafttak. I mars/april med isen som stillase ble brokarene rettet og nytt dekke snekret og tilpasset på rekordtid. I tillegg ble fundamentet gått over med arcanol. Vi kan trygt si at operasjonen var med å løfte inntrykket av bryggene flere hakk. Etter dette har NM i fluekasting har vært avholdt hvert år på dammen fra 2001 i samarbeid med Castingforbundet.

Også her må vi tilføye at kommunen bidro med betydelige økonomiske midler.

Kommunedelplanen og vedlikehold.

Vedlikeholdstiltakene på dammen siden 1982 var som nevnt så som så. Det var begrenset hva som ble gjort av større ting.

Det store i senere tid har vært den nevnte ryddingen av dammen i 1994 og bryggeprosjektet i 2000.

Kabelprosjektet i 1995 bør også nevnes da strømforsyningen til bua ble oppgradert via ny nedgravet kabel fra Bamsevegen. Den gamle undervannskabelen fikk overledning og ble farlig i 1994. Det gamle anlegget med utgangspunkt i pumpehuset til OFA på andre siden av dammen ble da koblet ut.

Utover dette har det vært gjennomført godt nødvendig vedlikehold særlig knyttet til den vårlige dugnaden.

Dugnadsånden som ble skapt i 1994 har gitt gode resultater, mange har deltatt og det er sågar etablert samarbeid med RisVel om felles vårdugnad i området. Før disse dugnadene har kommunens representant vært med på befaring og vi har blitt enige om ansvar og hva som kan gjøres. Dette samarbeidet har styret ansett som særlig verdifullt.

Gangveien langs dammen og videre nordover ble oppgradert av kommunen i 2004. Bl.a ble et par bekker over veien lagt i rør. Samarbeidet med kommunen har i så måte fungert godt spesielt etter hundreårsskiftet. Sjøpeltømming og gresslått har blitt satt i system i vårt nærområde i samme periode.

Men alt er ikke bare velstand. Bua har gjennom årene blitt mer og mer skjev som følge av utglidninger i grunnen (leire) og det har vært nødvendig å jekke opp og reparere et par av fundamentsoklene. Resultatet er mer utsettelse i tid enn noe annet. Det må kraftigere lut til.

Styret har i jubileumsåret søkt om tiltak innenfor revidert kommunedelplan for idrett og friluftsliv. Det ble søkt om tiltaksmidler også i 2002 noe som resulterte i at Holmendammen i det minste kom på kartet og turveiene i området ble oppgradert. Men det var det. De spesifikke tiltak OS var opptatt av kom i bak-grunnen. Denne gang (2007) er det søkt om forstøtningsmur bak hytta mot fjellet som risikerer å rase ut og fornyet fundamentering av hele hytta. Får vi midler vil det bety gode muligheter for rehabilitering av bua. Styret har også søkt om stensetting av gangveien langs dammen fra nordre brygge. Til slutt har styret tatt med et ønske om å få oppgradert Holmendammen til parkdam med badevannskvalitet. Man må jo prøve !

Kursvirksomheten

Kursene på dammen har i alle år vært populære og det er hyggelig å kunne notere at de tradisjonsrike kurs fortsatt er med på å gi økonomien ryggrad. Det er ikke ubetydelige midler foreningen får inn ved de årlige fluekastekurs. Så har også denne del av foreningens virksomhet virkelig vært prioritert. Men ikke uten gnisninger ! I 1971 ble det vedtatt å dele inntektene fra kursene mellom hovedforeningen og castinggruppen. Dette ble gjort første året, men siden 1972 da man startet opp de populære Hardykursene gikk

brorparten av inntektene til castinggruppen. Dette ble endret i 1994 da inntektene igjen ble delt.

Kursvirksomheten er et satsningsområde som gir foreningen betydelige inntekter. Det har gått bra de senere år med god tilslutning til kursene og god organisering. Instruktørene stiller fortsatt opp, men styret ser at det er behov for foryngelse.

Samarbeid om NM fluecasting.

Etter oppgraderingen av bryggene i 2000 og etter flere gode dugnader fremsto anlegget igjen som et attraktivt sted for arrangering av NM. Fra 2001 er gjennomføringen av NM gjort på dammen. Primus motor fra OS har vært Hallvard Lid. Castingforbundet har stått for teknisk gjennomføring, OS har stilt anlegget til disposisjon og bidratt med hjelpemanskaper. Cateringen har OS stått for og fått inntektene av salget. Styret ser positivt på samarbeidet selv om Castingmiljøet i foreningen på langt nær er hva det var.

Dammen fikk fin reklame i 2002 da NRK Dagsrevyen hadde et innslag fra mesterskapet.

Hvorvidt dammen i fortsettelsen blir tilhold for NM er uvisst. Her ligger avgjørelsen primært hos Castingforbundets styre.

Do-prosjektet

Om Osvolds pavillionforslag fra 1955 hadde blitt realisert, så hadde vi hatt doer på dammen for over 50 år siden. Det har vært lite trivelig å gjøre sitt fornødne i avlukkene på tilbygget fra

1976. Her har vi hatt dobøtteordning i en rekke år. Hva man gjorde på 70-80-tallet med hensyn til tømmeordning sier historien lite om. Fra 90-tallet begynte man å tømme bøttene i våtområdet i nordeneden av dammen. Effektiv gjødsling kan man si ! Redaktøren kan selv berette om turer i Sørkedalen med skvulpende bøtter på tilhengeren for nedgraving i mer eller mindre tilgjengelige skogsområder. Takk og pris for privetordningen som ble etablert ved at kommunen kom og tømte. Til og begynne med til en overkommelig pris. Når prisen for 2007 ble skrudd opp til over 9000.- pr. år (kommunen ønsket ordningen avvirket) var det stopp. Etter en del utredninger om snurreddass og andre ordninger fikk styret gjennomført etablering av lavtspykende toalett til fast nedgravd tank (septikk). At kommunen gav tillatelse var egentlig en hyggelig overraskelse, men de hadde jo selv invitert til det. For foreningen en betydelig investering for fremtiden men som har gjort store innhugg i jubileumsbudsjettet.

Fiskeklubben og nye medlemmer

Samarbeid med skiforeningen

Det startet med stand ved Skjennungen. Skiforeningen reklamerte for sin virksomhet, OS og OFA for sine. I skjønn forening. Søndagstraverne og barna var nok mest opptatt av de fine fiskene i plastposene som etter hvert ble satt ut i vannet. Primus motor for disse treffene på sent 90-tall var Olav Harlem fra Skiforeningen og Jan

Johnsen for OS. Men da samarbeidsavtalen mellom OFA og Skiforeningen om inkludert fiskekort i Skiforeningskortet gikk overstyr, ble det slutt på disse treffene. Samarbeidet med Skiforeningen er i senere år videreført med den tidligere omtalte kvikklunsjduppen på Øvresetertjern og i det aller siste med felles familedag på Bogstad (ski og pilking !)

Barn på Tryvann 1996

Samarbeidet med fokus på barna og oppøve deres interesse for fiske ble fra 1996 penset over mot Norges Jeger og Fiskerforbund. Dette året arrangerte OS fiskesti og abborfiske ved lille Tryvann med stor suksess. Året etter ble Fiskeklubben opprette i NJFF regi noe vår forening hilste velkommen. Dette passet OS strategi perfekt.

Fiskestangprosjektet

Et konkret resultat av NJFFs satsning på barna var Fiskestangprosjektet. Forbundet gav bort gratis klassesett med markstenger, krok og snøre til skoleklasser som tegnet kontrakt med en fiskeforening. Prosjektet ble lansert i 2002 OS var med fra første stund. Kontrakt ble tegnet med Slemdal og Smestad skoler og kontakten er pleiet i årene siden. Barna er tatt med på pilketurer til Sognsvann, Bogstad, Tryvann og Dælivann. På Holmendammen har de vært på fiskesti og meitefiske i sommerhalvåret. Dette har vært hyggelige aktiviteter som også har gitt positive inntekter ved at NJFF har ydet årlige økonomiske bidrag svært så rundhåndet

Fra en av pilketurene med barn fra Smestad skole, vinteren 2007 (foto H. Hovde).

Fiske i Storbyen

Denne nyskapningen fra 2007 ble en stor og viktig satsning fra NJFF og OFAs side. Ideen var OFAs og hensikten var å fokusere på de unike fiskemulighetene vi har i Osloområdet og å anspore folk til å benytte disse mulighetene. Vår forening var naturligvis entusiastisk med på satsningen. I regi av Fiske i Storbyen arrangerte foreningen 12 selvstendige arrangementer for barn og ungdom, herunder klassekurs i fiske på dammen, båtturer med fiske i Oslofjorden og fluekastekurs for ungdom. I 2008 blir det hele 15 arrangementer.

Ingen skal si at foreningen ikke satser !

OFA

Organisasjonssaken 1992

Inntil 1992 hadde foreningen som vi har hørt ansvar for 25-30 lag i marka og mellom 80 og 90 medlemmer. I 1992 skjedde det noe med OFA. En organisasjonskomite hvor blant annet foreningens Odd Barra var sentral la frem sin innstilling om omorganisering. Tiden var inne til å skjære ned på antall lag og unødvendig mange medlemmer. Tiden hadde løpt fra rognslurping og rusefangst av abbor. Driften på anlegget var også iferd med å effektiviseres.

I tillegg til slanking av lagene ble de gitt større ansvar ved å få en stemme på årsmøtet i tillegg til foreningens. Markaområdene ble delt i 7 områder og det ble ansatt områdeansvarlige som skulle administrere lagene innen

områdene. Laglederne rapporterte nå til områdeansvarlige og ikke til OFA-kontakten i foreningene. Denne funksjonen ble nedlagt for at administrasjonen selv skulle få mer kontroll over virksomheten direkte.

Hyttesaken

Det ble ikke mye støy omkring omorganiseringen før hyttesaken dukket opp. OFA hadde flere hytter i marka, dels egne, dels rimelig disponert fra Løvenskiold, gjennom mange år. I 1997 ønsket Løvenskiold å reforhandle avtalene om hytter og skrudde samtidig opp leieprisene. OFA hadde ikke økonomi til å beholde hyttene og vedtok i januar 1998 å leie kun 3 hytter (i tillegg til de 5 i eget "eie"). De andre hyttene overlot man til de enkelte lag å gjøre avtale om direkte med Løvenskiold. Dette førte til en avskalling av lag og lagsmedlemmer som man kan diskutere om var særlig sunn, men effektivt var det !

Organisasjonssaken 2003

Etter den omstridte hyttesaken begynte OFA-styret i 1998 på en langsiktig strategidebatt om mål og struktur som endte opp i OFAs mål og visjoner fra 2001.

I 2002 ble ny organisasjonskomite nedsatt med mål om å utvikle organisasjonen videre. Fra OS deltok sekretæren Stein Wines og delvis Nicolai Heilemann.

Organisasjonskomiteen som i 2003 la frem sin rapport hadde vendt på det meste i organisasjonen, pekt på gode og dårlige sider mv. De konkrete forslag som ble fremlagt var imidlertid såpass kontroversielle at ekstraordinær

generalforsamling i desember samme år forkastet forslaget som i praksis ville gitt OFA status som en ny medlemsorganisasjon utenfor NJFF i direkte konkurranse med sine gamle "eiere" fiskeforeningene. Flere i styret trakk seg etter denne historien sammen med daglig leder. S. Wines overtok midlertidig formannsvervet og fikk igangsatt en god prosess på fornyelse av styre med styreleder og ny daglig leder.

Årsmøtet 2004 forløp rolig og Emil Andre Os ble ny formann. Ny daglig leder etter Folkedal ble Bjørn Torp. Det hører med til historien at fornyede vedtekter som innebar fornyet tillit til foreningene, større ansvar for administrasjonen og en reduksjon i lagenes direkte eierskap i organisasjonen ble vedtatt på årsmøtet i 2006.

Endringer i arbeidslag og markaarbeidet

Perioden etter 1998 har vært relativt turbulent i OFA. Antall lag og lagsmedlemmer vesentlig redusert. OS har i dag ansvar for 8 lag og ca. 25 mann. I sannhet en formidabel reduksjon bare i løpet av 10 år. Om dette er til det gode gjenstår å se. Det er en kjennsgjerning at oppgavene i marka ikke er de samme som før og at driften på anlegget er vesentlig effektivisert. Oppgavene for lagene er fortsatt utsetting av fisk, drive fiskeoppsyn – vannoppsyn, rydde fiskeplasser og lignende. Men stamfiske for "menigmann" er mer eller mindre borte. Prøvefiske og tynningsfiske er også ikke lenger aktuelt. OFA har en utfordring i å ta vare på den kompetanse lagene besitter

og gi nødvendige oppgaver for å kunne opprettholde kompetansen og beholde det frivillige ressursapparatet. Det må være lønnsomt både for miljøet og økonomien.

Preuthunhytta

Det er allerede sagt meget om Preuthunhytta og det har gjennom årene vært stilt spørsmål om det er hensiktsmessige å binde kapital ved å opprette et hyttetilbud for medlemmene.

Etter Østerud død i 1994, overtok Terje Restad hytteansvaret men la relativt raskt inn årene. Besøkene gikk ned og utgiftene opp. Gavefondet for vedlikehold var også brukt opp. Styret gjennomførte en undersøkelse blant medlemmene i 2006 som resulterte i vedtak om å beholde hytta. Dette innebærer fortsatt vedlikehold og økt fokus på markedsføring av hytta og de kringliggende herligheter. Et særtrykk om hytta ble utarbeidet i 2006 og gjengitt i FastFisk no.1 – 2007. Deler av dette er tatt inn i dette jubileumsheftet.

Det er siden Østeruds død gjort mye grundig vedlikehold på hytta som nå fremstår i god stand. De største arbeidene har vært reparasjonen av taket på "Sibir" i 1994, omlegging av taket på resten av hytta i 2002 samtidig med nypuss av pipene, full beising i

2005, restaurering av skjulet i 2006 og fornyelse av kjellertaket i 2007.

Ominnredningsarbeidene som er på tegnebrettet og som kan gjøre hytta mer tiltalende, må nærmere vurderes.

Isfiske og turtilbud

Det er styrets klare oppfatning at medlemmene skal gis gode tilbud om fiskeaktiviteter i tråd med de aller eldste intensjoner. Etter at sjøfisketurene og Haukelitterrenget gikk av plakatene har foreningen søkt andre muligheter.

De årlige sjørørretturene til Hvaler ble så populære at de måtte instilles grunnet plassmangel til overnatting. De årlige sommerturene siden 2001 har også vært populære og det er gjort tradisjon ut av turene til Rena etter Harr og til Jarnevannet og andre steder på pilketurer. Utover dette er Sjøstrandturen etter torsk på høsten og vårturene etter sjørørret på Ostøya og Langåra blitt populære tiltak.

Styret anmoder om at medlemmene følger med på www.oslosportsfiskere.no for å orientere seg i tilbudene / aktivitetene. Kreative forslag til nye spennende tilbud mottas selvfølgelig med takk.

Red.

Formenn i foreningen siden stiftelsen i 1932:

1932 - 1938	Finn Kaas
1938 - 1945	Johan Kaarstad
1945 - 1947	Reinholt Isachsen
1947 - 1948	Bernhard von Krogh
1949 - 1951	Einar Berge
1951 - 1955	Sivert Aarflot
1956 - 1957	L. W. Aagaard
1958 - 1961	Henning Wincent Løwer
1962 - 1963	Arne Holst
1964 - 1967	Gunnar Hansen
1968 - 1974	Rolf Østerud
1974 - 1978	Yngvar Kaldal
1979	Henning Wincent Løwer
1980 - 1983	Kåre Gunnari
1983 - 1986	Rolf Østerud
1986 - 1988	Erik Andersen
1988 - 1993	Kåre Larsen
1993 - 1995	Knut Vadholm
1996 - 1998	Jan Assersen
1998 - 2001	Kåre Larsen
2001 - 2003	Hallvard Lid
2003 - 2008	Jan Johnsen

Formenn med lengst tid som styreleder:

Rolf Østerud	9 år
Kåre Larsen	8 år
Johan Kaarstad	7 år

Lengst sammenhengende fartstid i styret:

Erik Andersen	27 år
Kåre Larsen	22 år
Kåre Gunnari	18 år
Egil Aamodt	18 år

Styret i Oslo Sportsfiskere 2007

Bak fra venstre:

Hallvard Lid (suppl.), Norvald Langeteig (styrem.), Lars Bernhoft-Osa (suppl.)
Jan Johnsen (formann), Erik Andersen (kasserer), Marius Warnken (nestformann)
Per Nilsen (styrem.)

Foran :

Halvard Dahlen (suppl.), Stein Wines (sekretær)

Foreningens ordenstildelinger

Æresmedlemmer:

Magnus Smith	1952
Olaf Osvold	1953
Henning W. Løwer	1981
Rolf Østerud	1989
Gunnar Aamodt	1998
Kåre Gunnari	1998

Innehavere av den Springende ørret:

Knut Dahl	1947
Sven Sømme	1952
Arne Baggerud	1957
Henning Løwer	1962
Gunnar Hansen	1969
Jac. Dahl	1972
Gunnar Aamodt	1973
Rolf Østerud	1990
Erik Andersen	1999

Ridere av ”Storjagerordenen”

Arnt Olai Wold	1951
Snorre Sjem	1952
Henning W. Løwer	1953
Anton Christiansen	1954
Anders Haave	1955
Jac. Dahl	1956
Martin Jensen	1957
Alf Ø. Hornbech	1958
Egil Aamodt	1959
Reinholdt Isachsaen	1960
Gunnar A. Hansen	1961
Arne Thormodsen	1964
Finn Lundstedt	1965
Paul Lorch Eidem	1966
Knut Rom	1967
Gunnar Aamodt	1968
Arne Thorstensen	1969
Bernhardt Rønning	1970
John Schliemann	1971
Olaf Olsen	1976
Odd Lie	1978
Magne Rønningen	1982
Kårs Larsen	1984
Andreas Sveen	1988
Adolf Hatland	1989
Knut Vadholm	1991 (Stormester)
Tor Kristensen	1994
Erik Engh	1998
Bjarne Fenn	1999
Terje Restad	2000
Jan Johnsen	2006

Hederstegn tildelt de siste 25 år

Terje Restad	1982
Gunnar Wittenberg	1984
Leif Eriksen	1984
Andreas Sveen	1984
Kåre Larsen	1985
Erik Andersen	1989
Knut Vadholm	1990
Adolf Hatland	1991
Tom Eriksen	1991
Ola Hellan	1992
Alf Sorknes	1992
Bjørn Borgen	1992
Ellen Tuver Hansen	1994
Leif Øvergaard	1999
Jan Assersen	1999
Bjørn Reidar Hansen	2000
Per Aass	2000
Jan Johnsen	2003
Stein Wines	2003
Per Nilsen	2007
Harald Hovde	2007
Hallvard Lid	2007

I de første 50 år ble Hedersmerket
tildelt i alt 65 medlemmer.

Stramline

www.stramline.no - info@stramline.no –

Tel 22 33 08 88 - Fax 22 33 08 89

Åpningstider: 10:00-18:00 (16:00)

Stram Line ønsker deg velkommen til vår nye og større sportsfiskebutikk på Jernbanetoget 2 i Oslo, rett ved Trafikanten og Østbanehallen.

Vi er en fullsortiment sportsfiskebutikk med hovedfokus på fluefiske, fluebinding, kurs og turer, men fører også kompletterende produkter innen slukfiske, agn/meitefiske, havfiske, isfiske, bekledning og tilbehør. Mange spennende produkter å velge mellom!

Som medlem av Oslo Sportsfiskere får du 15% rabatt på alle ordinære varer i butikken, og 20% på all netthandel i vår nye nettbutikk som ble lansert i sommer!

Vel møtt, og stram line!

Tom Erling og Tommy

ANNONSE

Foreningens ”Profiler”

Når vi vil trekke frem en del personer som profiler, er det for å gi en kort omtale av hva enkelte har stått for og gjort for Foreningen. Dette er personer som mange har hørt om, men som man kanskje er usikre på hva egentlig gjorde.

Det er et sjansespill å trekke frem personer slik fordi det kan være fortjente personer som er glemt. Noen vil kanskje selv føle at de hører hjemme på listen osv. Vi tar denne risikoen. En samlet oversikt som dette er i alle fall ny og jeg er sikker på mange mener at det er fint at ”kortene faller på plass”. Personene er plassert litt omtrentlig i tidsmessig rekkefølge. Red.

Magnus Smith

Foreningens stifter. Friluftsmann og ildsjel som ivret for samling av sportsfiskerinteressene i organiserte former. Æresmedlem 1952. Død 1965.

Finn Kaas.

Direktøren. Foreningens første formann som i likhet med Smith forsto betydningen av å organisere sportsfiskere i Osloområdet. Friluftsmann, jeger og fisker som fikk en alt for tidlig og tragisk død i 1941. Forbilde og mentor for mange av de yngre i foreningens første år. Dro lasset i starten ikke minst ifbm. ”Viddesaken”.

Arne Baggerud.

Styremedlem 1932-35. Aktiv i en rekke saker. Sentralt med i dannelsen av Norges Sportsfiskerforbund hvor han var formann 1937 – 46. Redaktør av bladet ”Fiskesport fra 1935” og en rekke år.

Gunnar Aamodt

Tannlegen. Mangeårig viseformann og formann i OFA. Foregangsmann i fiskekultivering. Fluefisker med hjerte bl.a. for Akerselven. Styremedlem i OS og instruktør på dammen. Formann i hytteutvalget (Preuthun) en rekke år. Æresmedlem og innehaver av samtlige hedersbevisninger i klubben. Skrev sammen med broren ”Sportsfiske ble vårt liv” i 1984.

Egil Aamodt

Advokaten. Sekretær i OS gjennom 18 år fra 1937. Organisasjonsmann og blant initiativtagerne til Norges Sportsfiskerforbund. Styremedlem i NJFF. Formann i Nordisk Sportsfiskerunion. Medlem av Miljøvern-departementets råd for regulering av laksefiske. Fikk anskaffet Preuthunhytta i samarbeid med broderen etter omredigering og modernisering av Preuthuns bok om ørretfiske i elv og vann.

Reinholdt Isachsen

Medlem fra 1933. Formann 1945 – 47. Sportsfisker og naturelsker. Drivkraft i dannelsen av aksjonskomiteen for Oslofjordens forurensning på 50-tallet. Skrevet flere bøker om sportsfiske.

Gunnar Hansen

Medlem fra 1932. Formann 1964 – 67. Sportsfisker og foreningsmann. Første formann i NJFF fylkeslaget Oslo. Lagleder i OFA. Tok initiativ til og fikk bygget den første Holmenbua i 1937/38. En av mennene bak kontrakten om Haukelitterrenget.

Sivert Aarflot

Journalisten. Formann 1951 – 55. Tok initiativ til og satt i akvarie-selskapet for Oslo by fra nov. 1934. Redaktør av ”Fiskesport” fra slutten av 50-tallet.

Jac Dahl

Foreningens OFA-kontakt og oppmann en årrekke på 50 – 60-tallet. Med i ”møkkagjengen” som ryddet grunnen og bygget kastebryggene som sto ferdig på dammen i 1954. Kasteinstruktør.

Arne Jacob Schultz

Medlem fra 1932. Skribent under psevdonymet ”Piscator”. Flere bøker, bl.a ”Tørrfluefiske” fra 1935 og ”Med stang og snøre” fra 1956. Instruktør på dammen. Konkurransescaster. Var med på stiftelsen av Norges Sportsfiskerforbund og blant initiativtagerne til bladet ”Fiskesport” som ble NSFs offisielle organ. Var med på stiftelsen av Castingforbundet i 1952 og International Casting Federation i 1955 der han satt som visepresident og generalsekretær.

Jon Kolseth

Konkurransescaster. Blant flere flotte prestasjoner – verdensmester flue 2-hånds (65,5 m) i 1959.

Hilmer Bru

Konkurranseskaster og med i instruktørgruppen på dammen sammen med Jac. Dahl, Snorre Sjem, A.J. Schultz, Alf Hornbæck og Løwer på 50-tallet. Verdensmester i sluk presisjon sammenlagt 1961.

Reidar Gulbrandsen

Mangeårig redaktør (22 år) av FastFisk (1954 – 75). Skrevet en rekke prologer ved festlige OS-anledninger.

Knut Rom

Mest kjent for sin innsats for OFA sammen med Gunnar Aamodt. Var ansatt sekretær i OFA i en rekke år fra 1944. Skrev flere bøker om sportsfiske bl.a klassikeren "Etter ørret med stang og snøre" fra 1964. Styremedlem i OS i 8 år (1939 - 47). Generalsekretær i NJFF i 20 år.

Erik Andersen

I styret i 27 år i flere roller, lengst som kasserer. Villig til det meste. OFA-oppmann i en rekke år og en sentral medspiller for OFA-organisasjonen gjennom mange år. Markatraver, friluftsmann og fisker.

Harald Førland

Styremedlem i OS i 3 år. Flere år redaktør for FastFisk på 70-tallet. Instruktør på Holmendammen i mange år.

Elisabeth Førland

Haralds kone. Tok hånd om Hardykursene på dammen i mange år. Primus motor i Castinggruppen og kastemiljøet på dammen.

Øyvind Førland

Haralds sønn. Konkurransecaster bl.a med 3 gull fra VM 1984. Kongepokalvinner 8 ganger fra 1979 – 1990.

Rolf Østerud

Formann i 2 omganger. 1968 - 74, 1983 - 86. OFA-oppmann i mange år. Haukelitterrengets mann. Leder av hyttekomiteen for Preuthun til sin død i 1994. Æresmedlem 1989.

Henning Wincent Løwer

Presten. OS-formann i 2 omganger. 1958 – 61 og 1979. Hadde en finger med i det meste og en drivkraft i foreningen etter krigen helt frem til sin død. Interessert Caster, fisker og friluftsmann. Med i "møkkagjengen". Sjefsinstruktør på Holmendammen. Satt i styret i NJFF og ble nest-formann i NCF (Castingforbundet) i 1959.

Kåre Gunnari

Formann 1980 – 83. Sekretær og kasserer i en årrekke. Castinggruppens mann. Gen.sekretær i Castingforbundet. Æresmedlem i OS 1998.

Bjørn Borgen

I OS styret som sekretær i flere år. Fikk fart på FastFisk igjen fra 1990.
Instruktør på Holmendammen. "Hardys" mann i Norge i snart 50 år.
Idrettsmann og friluftsmann. Sportsfisker på sin hals.

Per Aass

Professoren. Fiskeforsker gjennom 60 år. Utallige fiskeprosjekter i marka og ellers i landet. En rekke artikler. Friluftsmann, idrettsmann og sportsfisker.

Olaf Osvold

Murmesteren. Med i møkkagjengen på Holmendammen som fikk fornyet katebryggene. Fikk nesten realisert nytt klubbhus på dammen i 1955.
Prosjektet ble torpedert av Ris Vel. Æresmedlem 1953.

Knut Vadholm

I OS-styret 1979-88, formann 93-95. Mange år formann i turkomiteen.
Motivator og pådriver. Stormester for Storjagerordenen. Sjørret-spesialist.
Sjøfisker.

Kåre Larsen

22 år sammenhengende i styret fra 1980-tallet. Formann i 2 perioder. Leder av turutvalget i mange år. Brobygger og samarbeidets mann. Tømmermann med synlige bevis på sin virksomhet både på dammen og Preuthunhytta.
Laksefisker

Jan Johnsen

Løwers "arvtager". OS formann fra 2003. Revaliserte OS fra midten av 1990-tallet. En finger med i det meste. Pådriver. Drivkraft bak foreningens satsning på kastekurs, barneaktiviteter og fornyelser i foreningens anlegg og anliggender. Også OFA-mann. Sportsfisker.

Stein Wines

Organisasjonsmann. I OS-styret fra 1998, sekretær fra 1999. Flere år i OFAs styre. Drivkraft bak vedlikehold og fornyelse av Preuthunhytta og bua på Holmendammen. Møkkagjengens arvtager. Redaktør av FastFisk siden 2001. Sentral i etableringen av OS nettsider (web) i 2003.

FastFisk gjennom tidene

Historien om klubbavisen FastFisk finner vi i 50-års jubileumsboken fra 1982/83. Jeg skal ikke gjenta alt her, men kanskje trekke frem et par poenger. Og så synes jeg det kunne være moro å vise de ulike layouts som har vært i bruk. Alt er vel ikke like kjent for alle.

I de første år og helt frem til 1962 var det klubbens årbok "Stangfiskeren" som var klubbens flaggskip av et skrift. Den var imidlertid ikke egnet som informasjonsorgan gjennom året for medlemmene. Det ble ivaretatt ved tilsendte informasjonsbrev. Men det ble dyrt stadig å sende disse bulletinene ("Fiskernytt"). Selv om portoene på 50-tallet bare var 25øre, ble det penger av det når medlemsmassen talte 2000. Det ble derfor i 1950 vedtatt å starte klubbavisen FastFisk. Med færre utgivelser, men med mer stoff ville det være penger å spare.

Første nummer under red. Alf Ø. Hornbæch kom i 1951. Layout ser man nedenfor. Bladet var i A4-format, og A4-formatet ble beholdt helt frem til 1967, da man introduserte bladet i et moderne format mellom A4/A5. Klubben har alle nummere frem tom. 1980 arkivert i innbundet form.

FastFisk
layout
1951 - 1954

FastFisk
Layout
1954 – 1975
(ørreten endret i
1954 2 ganger og
i 1967)
1990 - 2007

Layout ble endret allerede fra nr.2 1954 da Reidar Gulbrandsen overtok som redaktør. Da ble layouten som vi også kjenner i dag lansert. Tegnet av Olav Ormestad. Denne ble beholdt til nr. 3 1975 (med en liten modifikasjon av ørreten i 1967). Da fikk vi en modernisering og fornyelse under Gunnar Hansen og senere Harald Førlands ledelse. Bladet ble nokså annerledes (se nedenfor) men moderne, svært innholdsrikt og i 2 farger. Formatet fra 1967 ble beholdt.

FastFisk
Layout
1976 - 1981

Vår kommentar er at bladet nådde sitt maksimale kvalitetsnivå på denne tiden, men på bekostning av økonomien. Klubben nådde også sin gullalder mht. Casting og presentasjon utad. Men kostnadsmessig gikk det ille. I 1980 måtte FastFisk legge inn årene. Det året kostet bladet klubben kr. 44.000. mot budsjettert 27.500! Selv i dag over 25 år senere, en utenkelig sum å bruke på et medlemsblad.

Nyhetsbulletinen "Siste nytt" dukket opp med sitt første nummer i september 1981. Etter 16 enkle A4-nummere som riktignok gav hyppig info til medlemmene gikk man i 1984 tilbake til FastFisk som medlemsavis. Nå i meget beskjedne former, A5-format, sort-hvitt og et begrenset sideantall. Dette ble melodien frem til 1990 da format og layout fra 1967 ble relansert og kvaliteten hevet. Roald Dahl og Bjørn Borgen var de toneangivende i dette arbeidet.

Fast Fisk
Layout
1981 - 1983

I 1999, etter at bladet de siste årene ble produsert på dugnad og trykkomkostningene gikk i været, ble ny redaksjonskomite nedsatt med Hallvard Lid, Leif Øvergård og Stein Wines. Bladet fikk A5-format men beholdt den gamle layout fra 1954/1967. Ny trykkforbindelse ble etablert.

Innholdsmessig og presentasjonsmessig har bladet etter dette gradvis blitt bedre og er i jubileumsåret på et respektabelt nivå. Sekretæren SteinWines overtok redaktørjobben i 2001 og Stokke Trykk utgivelsen. Årlige kostnader for 3 nummere, er med dagens standard om lag 12.000.- Portoutgifter kommer i tillegg.

Stangfiskeren

Vi har brukt en del spalteplass på FastFisk. Stangfiskeren fortjener minst like mye plass, men vi velger å gjøre dette kortere. "Stangfiskeren", Oslo Sportsfiskeres ansikt utad gjennom 30 år er bredt omtalt i 25-års jubileumsboken av 1957. Artikkelen ble ført i pennen av Olav Ormestad. Årboken ble utgitt første gang i 1933. I redaksjonskomiteen var Finn Kaas, Arne Baggerud, og A. Bøckmann. Bakgrunnen for Stangfiskeren var å oppfylle ånden i vedtektene fra 1932 (§2) som omhandler markedsføring av fiskesport-saken –

" Propaganda i pressen og ved utgivelse av et tidsskrift å forsøke å innarbeide i folks bevissthet nødvendigheten av at fisket drives rasjonelt, og ellers på annen måte utbrede fiskerkultur blant sportsfiskere og yrkesfiskere".

Dette var meget ambisiøst, men foreningen maktet helt til og med 1962 å gi ut årboken som i ettertid må sies å ha blitt et fiskehistorisk bibliotek over sportsfiske og sportsfiskeområder i Norge. Bøkene tar systematisk for seg fiskeområder i Norge og er organisert som årlige temabøker. Det er knapt nok noe område i hele kongeriket som ikke er omtalt i en eller flere av bøkene. I enkelte bøker, når ikke områder ble belyst, så var det andre temaer. Eksempelvis er årboken av 1943 nesten i sin helhet viet gjeddefiske.

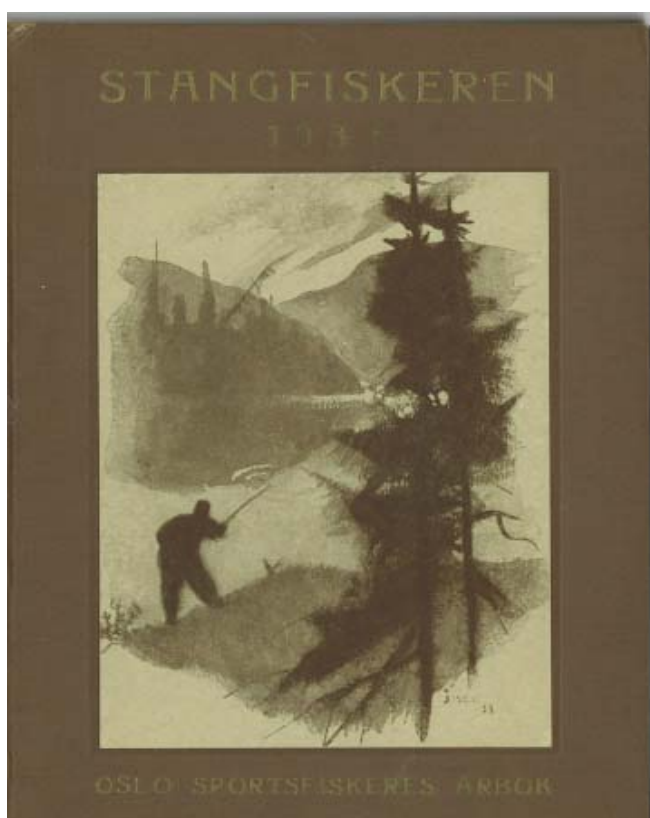
Inntil 1953, da årboken for 1952 og 1953 ble slått sammen i en bok, har årbøkene også hatt med kapitler om foreningens anliggender, med beretning og regnskaper. Dette ble senere tatt hånd om av FastFisk, slik at utgivelsene fra 1954 ble rene temabøker med supplerende fiskeartikler.

Utgaven av 1957 ble viet foreningens 25-årsjubileum med verdifull historikk. Temaområde ble som seg hør og bør, Oslomarka. Den neste utgivelsen i 1958 ble

ikke noen bok i egentlig forstand, kun et registerhefte med oppstilling av temaer og artikler i tidligere bøker.

Årbøkene var fra første stund en belastning for foreningens økonomi, og etter 1962 ble historien om Stangfiskeren avsluttet. Økonomien tillot ikke lenger det betydelige årlige løft. En æra var over, men et historisk viktig bibliotek var skapt.

Foreningen satt en periode med betydelige opplag av årganger av Stangfiskeren som ble solgt til medlemmene enten i serier eller enkeltvis. I dag er situasjonen slik at vi sitter med kun 2 komplette serier og 2 serier som vi håper å kunne komplettere. Ett sett blir brannsikket arkivert for fremtiden, ett sett beror på Preuthunhytta til allmenn lesning for medlemmene. Styret er interessert i å samle flere eldre årganger som begynner å bli vanskelig å skaffe selv fra antikvariater.

Faksimile av 1. utgaven av Stangfiskeren fra 1933. Dette er i grunnen den flotteste boken, pent innbundet med omslagstekst i gullskrift. Også 1934 utgaven var innbundet mens de neste var uinnbundne hefter. Fra 1940 ble igjen et mindre opplag utgitt innbundet.

Oppstrømsvandring i Sørkedalselva v/Svein Rødbergshagen

Enhver fiskers biografi inneholder møte med bekker eller små elver. For mange av oss tilhører fiske på slike steder en for lengst tilbakelagt del av en læreprosess, som har gjort oss i stand til å mestre store elver, stor fisk og teknisk fiske. Vi minnes ørreten i småelver som liten, den tok rufsete fluer, brød seg mindre om fortomstykkelse og krevde aldri lange kast. Men går du tilbake til noen av småelvene som tegner seg som unnselige, blå streker på et kart, kan det vente deg en annen og større opplevelse. Det vil nok minne deg om barndommens jakt på bekkørret med mark og langbambus, med myggstikk og gjørmete knær og en tid hvor en kvartkilosfisk var et trofe. Men velger du den rette elva eller bekken bys du mer: et eksepsjonelt fiske der du må plassere en flue mykt og presist i et kaos av trær og greiner, der selv den minste ørret piler avgårde som lynraske skygger bare du stikker hode fram og der neste sving godt kan skjule en døgnflueslurpende ørret i kilosklassen. En slik elv er Sørkedalselva.

25 minutter med buss fra hjertet av Oslo Sentrum tar det. En kort vei fra urban høyhusbebyggelse, gjennom tettbygde villastrøk til den vestlige porten til Nordmarkas skoger. Her renner Heggeli-elva og Langlielva sammen til Sørkedalselva og lager noe så sjeldent i marka sammenheng som godt elvefiske etter ørret. Det store skogsområde som omkranser Oslo er nesten utelukkende kjent for sitt gode stille vannsfiske. Vassdragene som drenerer marka begynner som små myrsig og ender som laks og sjø-ørretelver ved utløpet i Oslofjorden, men oppdemming,

kanalisering og lav minstevannføring har mange steder medført en sterk reduksjon i fiskepotensialet. Sørkedalselva er langt på vei et unntak. Sørkedalen er flat og elva skiller seg fra de fleste småelver i Oslomarka ved å ha forholdsvis dype kulper og stilleflytende partier som kan huse en stasjonær bestand av ørret. Selv ved minstevannføring er det mer enn fiskbart.

Småelv i barskoglandet

Det er en mild sommerdag i midten av juli. En lang varmeperiode er avløst av lummert og fuktig vær. Etter uker med stille vannsfiske og blikket stivt festet på livløse maur- og døgnflueimitasjoner, er tiden moden for vann som beveger seg. Og med utspring i barskoglandet, et godt stykke inn i de vestlige deler av Nordmarka, samler Sørkedalselva nok vann til å fortjene navnet elv. Liten, men så avgjort ingen bekk. Litt skeptisk stiger jeg av bussen der elva renner sakte gjennom nesten ugjennomtrengelig løvverk. Jeg vet at jeg kunne gått østsiden av elva nedover og begynt helt nede ved utløpet i Bogstadvannet, der elva har et grunnere parti med rask strøm. Men der Sørkedalsveien krysser elva er strømdraget mer fristende i begge retninger. Fra brua ser vannet ut til å stå nesten stille, men med vann opp til magen merker jeg farten som gir tørrflua flyt. Det som ser ut til å være løs mudderbunn er fast steinbunn ispedd frodige grasvekster, akkurat slik jeg vil at en ørretelv skal være. Som de fleste småelver i lavlandet er vannet svakt humusfarget, men klart. Elva renner som i en tunnel gjennom regnskogaktig løvverk med få muligheter til baksleng. I alle småelver er det en fordel å holde seg ute av vannet, men her blir det en fjern drøm. Jeg må basere meg på å vade elva oppstrøms langs land, forsiktig, for å

skyve minst mulig vann. I sekken har jeg en kort treerstang, med djup rullekastaksjon. Mer enn noe annet vil dette bli et kasteproblem.

Produktivt vassdrag.

Ingen klekking er kommet i gang mens jeg fisker meg oppstrøms med en gullhodenymfe og tørrflue som nappindikator. Der elva lager svinger, har den gjort en dyp renne i yttersvingene. Jeg tar meg god tid, finkjemmer svingene, legger rullekastet på skrå mot svingen og får lange, dragfrie flyt. I den andre svingen går tørrflua under, så raskt at det virker som den aldri har vært på vannet. Jeg løfter stanga, og det stille, maleriske elvelandskapet blir brått en film med hoppende ørret. Fire hekto, trinn og gyllengul i buken. Den må ha levd et godt liv med rik tilgang på næring. En undersøkelse NINA har gjort, viser at elva har en rik fauna av hele 16 døgnfluearter og 15 steinfluearter i tillegg til vårfluer og fjærmygg. Ørret over kvartkiloen forsyner seg av ørekyte. Mort, sørv og lauve siger opp fra

Bogstadvannet, noen hundre meter lenger ned. og gjør at en og annen størret kan trives i de nedre delene.

Jeg fortsetter oppover til neste sving, og går med et lønnlig håp om en døgnflueklekking midt på dagen. Jeg når en husklynge med en rødmalt låve langs elvekanten og har nådd settefiskanlegget og administrasjonen til Oslomarka Fiskeadministrasjon.

På det meste går over 40 000 fisk i karene og 100 000 rognkorn i klekkeriet. Stamfisken hentes i Marka og all fisk strykes der den fanges. Etter ett år i anlegget er fisken 10-11 cm, stor nok til å unnsnippe glupsk abbor og klar for friheten i et markavann.

I de fleste vann og tjern settes ettårig fisk som etter noen sesonger vokser seg til fangbar størrelse. Unntakene er vann som ligger nærmest byen med lett tilgjengelighet og potensielt større fiskepress. Her settes fangbare treåringer med en lengde på mellom 25 og 35 cm, vekt opp mot 7 hekto. I Sørkedalselva har OFA satt ut flere hundre fisk fordelt over flere år.

Klekking

Ved settefiskanlegget renner elva i en lang og rolig høl. Nedenfor innløpet i hølen, akkurat der strømmen slaker av og elva blir dypere, står to ørreter over et lyst parti på bunnen. Hadde jeg ikke sett dem, burde jeg ha visst at de stod der. Overgangen mellom raskt og rolig vann gjemmer alltid fisk. Begge er kanskje 3-400 gram og er tydelig i aktivitet med raske utfall til siden for å plukke et eller annet i strømmen. En og annen døgnflue seiler nedover, krok 16 med oliven kropps-farge. Jeg fanger et eksemplar fra overflaten og fastslår i et anfall av overflødig seriøsitet at det dreier seg om Spordøgnflue, *Centropilum luteolum*, en ganske vanlig art i Sør-Norge. Etter fem minutter og langt flere døgnfluer har fisken skiftet smak og er i gang på overflaten.

Jeg skifter ut nymferiggen med en CDC Comparadun med dubbet kropp. Regner med at det kan bli flere rullekast før fisken tar, så flua må tåle en støyt. En vanlig hackleflue ville druknet etter få kast. CDC flyter som kork, selv om flua dras gjennom vannet. I noe som kanskje skyldes mer flaks enn innøvde reflekser ruller flua mot strømdraget og fisken, får en meter flyt og forsvinner i et forsiktig slurp. Mindre fisk denne gangen, et par hekto, men på treerstang er alt moro.

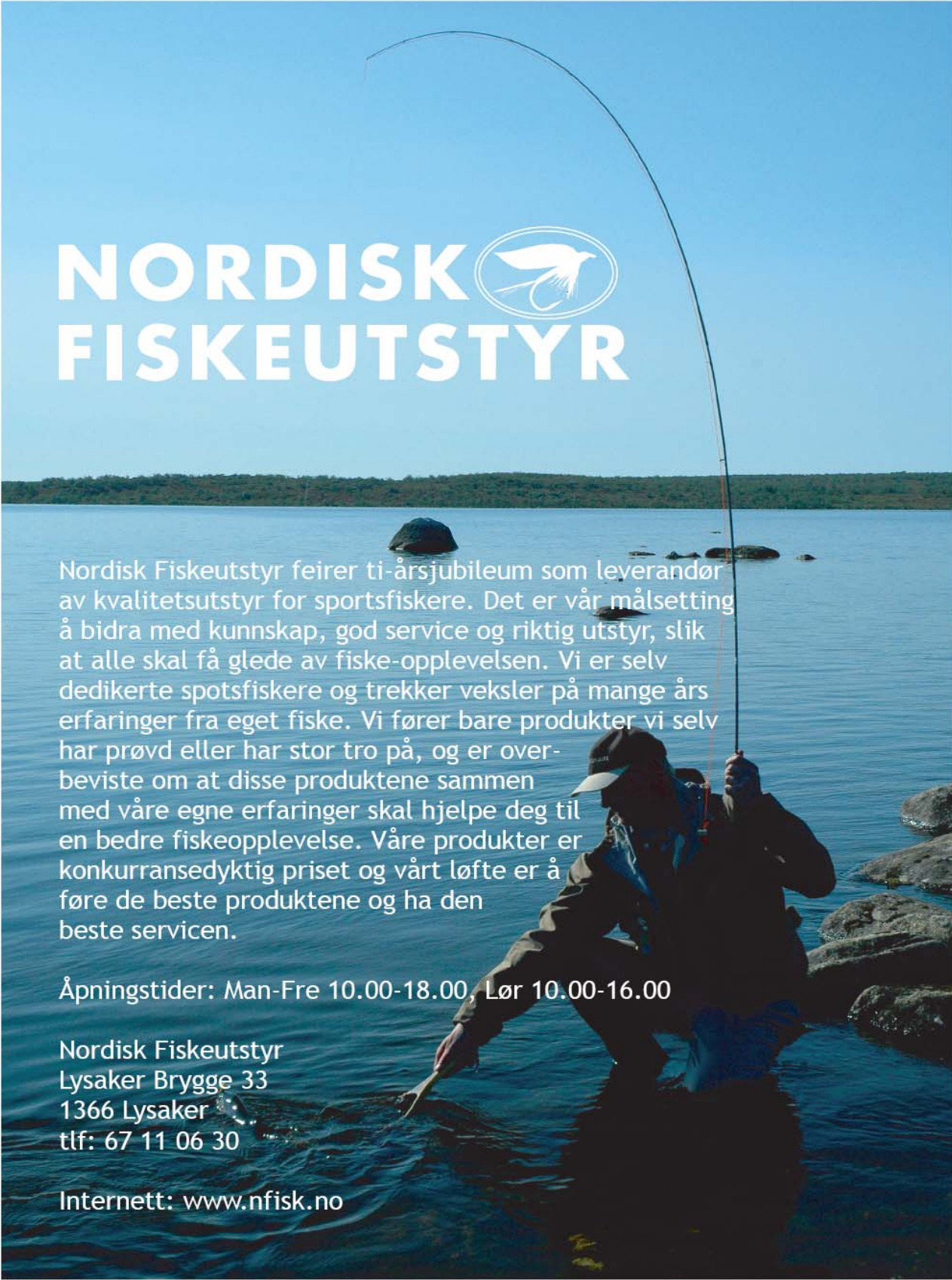
Verdig avslutning

Lite er formidlet om elvefiske etter ørreten i marka. Jeg gjør meg mine tanker og aner at nettopp Sørkedalselva kan bli en kilde til småelv-fiskets mysterier. Klekkingen som gav en småfisk for et kvarter siden har ebbet ut, elva siger livløs i ettermiddagslyset. Jeg vil avslutte dagen i de øvre delene av elva, rett nedenfor sammenløpet av Langlielva og Heggelielva. Etter elvemøte lager elva flere fine kulper med

stritt innløp og konsentrert strømdrag, som skapt for nymfe og våtfluesving. Flua svinger seg gjennom den første kulpen uten at noe skjer. Ved den andre kulpen stopper flua i et brått rykk halvveis i svingen. Noen harde lugg og fisken gjør et luftsprang, like overrasket som meg. Stor fisk, over kiloen, ingen tvil. Yngve, som er kommet for å ta bilder, prøver å dirigere meg inn i de beste fotovinklene, men jeg er mer opptatt av ørreten som har satt opp farten ut av hølen. Stryket nedenfor er ingen gunstig plass å kjøre ørret, altfor grunt og steinete, men jeg klarer ikke å holde igjen med treerstanga. Det bærer utfor i skvalvannet, fisken får bestemme. Jeg vet at den ikke vil finne hvileplass når den kjenner stein mot magen, så det blir et langt utras med meg hengende bak. Med hard brems og høy stangføring tar jeg igjen forspranget ved neste kulp. Et par minutters tautrekking og noen korte utras, men fisken blir i kulpen, og skli- behersket over hovkanten.

Vi har ikke vekt eller målebånd, men anslår fisken til rundt 1,3 kg. En vakker markaørret som fortjener å få friheten tilbake. Jeg blir stående i strømmen, støttende fisken som etter kort tid siger ut i kulpen med et par slag med halen.

Elvefiske, med klekkinger og stor fisk, rett utenfor hovedstaden? Jeg burde latt skepsisen fare, for denne dagen skulle vise seg å bli historien om en stor fiskeopplevelse og konsekvensene av et målrettet og vellykket kultiveringsarbeid. I et område som topografisk sett ikke gir muligheter for særlig store konsentrasjoner av rennende vann og som i tillegg er kraftig regulert som hovedstadens drikkevannskilde, kan Sørkedalselva by på noe så sjeldent som binært elvefiske etter grov ørret.

NORDISK FISKEUTSTYR

Nordisk Fiskeutstyr feirer ti-årsjubileum som leverandør av kvalitetsutstyr for sportsfiskere. Det er vår målsetting å bidra med kunnskap, god service og riktig utstyr, slik at alle skal få glede av fiske-opplevelsen. Vi er selv dedikerte spotsfiskere og trekker veksler på mange års erfaringer fra eget fiske. Vi fører bare produkter vi selv har prøvd eller har stor tro på, og er overbeviste om at disse produktene sammen med våre egne erfaringer skal hjelpe deg til en bedre fiskeopplevelse. Våre produkter er konkurransedyktig priset og vårt løfte er å føre de beste produktene og ha den beste servicen.

Åpningstider: Man-Fre 10.00-18.00, Lør 10.00-16.00

Nordisk Fiskeutstyr
Lysaker Brygge 33
1366 Lysaker
tlf: 67 11 06 30

Internett: www.nfisk.no

ANNONSE

Gunnar Aamodt - æresmedlem i Oslo Sportsfiskere

Hans Helge Raa-Olsen fisker og familievenn av Aamodt portretterer her en av foreningens virkelige hedersmenn.

Sportsfisker, fluefiskerlegende, friluftsmann, gentleman, tannlege med mer - en passende presentasjon av vår forenings medlem siden starten i 1932. Om Gunnar Aamodt ikke var en av foreningens stiftere, så vet vi at han satt i rommet ved siden av der foreningen hadde sitt konstituerende møte. Han var således engasjert i foreningens start og senere foreningens ve og vel gjennom de forskjellige oppgaver han påtok seg i årenes løp.

Generelt har Gunnar som nå er 94 år gammel, levd og åndet for sportsfiske og sportsfiskersaken i alle år. Typisk skrev han en bok med tittelen : "Sportsfiske ble vårt liv". Boken kom ut på Gyldendal forlag i 1984 han og skrev den sammen med sin to år eldre bror Egil Aamodt.

Gunnar Aamodt vokste opp på Torshov, og fiskeinteressen begynte tidlig siden hans far også var interessert i fiske. Det var sammen med bror Egil og deres felles venn Knut Rom at fisket ble utøvet de første år. Øverst i Akerselva og på hytta til Knut Roms foreldre på fjellet i Gudbrandsdalen ble det mye fising. Sportsfiske ble en besettelse for dem alle tre.

Etter skolegang og studier kom Gunnar til Bodø som nyutdannet tannlege. Her skulle han praktisere som tannlege, men tro om det ikke ble like mye fluefiske? Der i traktene var det ikke vanlig å fiske med fluestang,

og en ung tannlegespire fra Oslo ble tatt godt imot og vist alle de hemmelige og gode fiskeplasser.

Ikke så lang tid senere reiste Gunnar tilbake til Oslo hvor han startet sin tannlege praksis på Torshov. Den drev han helt frem til fylte 83 år. Gunnar har vært sprek alltid - har jobbet hardt og funnet tiltrengt rekreasjon i sportsfiske og friluftsliv. Hans kone Marit har fulgt ham med fluestang, særlig etter deres to døtre var blitt store. Dessverre kan han ikke svinge fluestangen lenger.

Et interessant sportsfiskerliv har blitt Gunnar til del. Det finns ikke så mange elver og steder i landet som han ikke har besøket en eller annen gang. Dog er det Aurlandselva og Etne elva som han har tilbrakt mest tid ved.

Helt fra begynnelsen av 1950 var Aurland fast tilholdsplass. Gunnar har adskillige Aurlandsørreter på samvittigheten – har ført fangstrapport i alle år og fortalte i 1982: " Nå har jeg fanget over et tonn sjørret på enhånds fluestang!" . Han ble tidlig monoman fluefisker og har utrolig mye interessant å fortelle om sine opplevelser.

Gunnar Aamodt har aldri vært en organisasjonsmann i motsetning til hans bror Egil. Men han har alltid vært godt orientert om alt som skjer. Han har likt å bruke tiden på fiske men også skjont at bl.a. fiskeforedling er viktig. OFA og Oslomarka, nærmere betegnet Bjørnsjøen og Romodtbua har vært fast tilholdsplass i alle år.

I Oslo Sportsfiskere har han vært med i styre og utvalg og var i mange år hyttesjef – som det visst het den gangen – på Preuthunhytta.

Gleden ble stor da Gunnar i 1980 kunne dra opp sin første laks i Akerselva – ja, å se en mann på nær åtti år som hadde fanget så mange fisk i sitt liv, skjelve på fingrene at han neste ikke kunne løsne kroken fra fisken forteller sitt. Å få oppleve en levende elv på Torshov hvor han har arbeidet i alle og tråkket sine barnsben ble et stort øyeblikk.

0 – 0 – 0

Fremfor alt var og er Gunnar OFA-mann. Vi skrev om ham da han rundet 90 at han i OFA var med i en årrekke,

faktisk flere ti-år, både som formann og primus motor for det som har opptatt Gunnar aller mest, fiskekultivering og oppdrett av settefisk. Her har han vært en foregangsmann.

Som en hyldest til en av foreningens og OFAs virkelige nestorer bringer vi på annen plass i dette heftet hans hilsen til OFA-lagene på årsmøtet i OFA 1970.

Det er virkelig interessant og stor lesning som avdekker hans erkjennelser, dype innsikt og tanker om fremtiden.

Red

Gunnar Aamodt med ørret fra "Saurea" en fiskehøl i Aurlandselven. Foto G. Aamodt !

OFA og utsettingspolitikk (1970)

På OFAs årsmøte 27.2 1970 gav formannen, Gunnar Aamodt, denne oversikt over OFAs arbeidsoppgaver i den nærmeste tiden.

Ærede representanter. Siden dette møte er den eneste gang i året jeg kan komme i direkte tale med alle dem som er bakgrunnen for hele OFAs eksistens, har jeg som formann lyst til å trekke opp visse retningslinjer for vårt mål og våre midler. Ikke bare slik som det står i våre vedtekter og statutter, men også slik jeg personlig ser på det.

Som dere vet er OFA et fellesutvalg av sportsfiskerforeninger i Oslo og omegn tilsluttet NJFF. I første rekke et rent teknisk apparat for å skaffe best mulige forhold for sportsfiskere her i distriktet. Kort sagt skaffe fisk i tilgjengelige vann og vassdrag.

Allerede fra starten i 1936 fikk vi disposisjonsrett til Oslo kommunes vann, og i 1943 ble den såkalte Nordmarkskontrakten undertegnet. En del forhandlinger måtte selvfølgelig til, men både Løvenskiold-Vækerø, Bærums verk og Oslo kommune har, som grunneiere bare vist positiv innstilling. Den del av oppgaven, nemlig å skaffe vann og vassdrag å arbeide i har gått bra, og det er vi meget glade for. Problemene ellers har vært både store og mange.

Vår hovedoppgave ellers var å skaffe fisk. Jeg skal bare raskt nevne våre første famlende forsøk med små settefisk-dammer rundt i distriktet, klekkeriene på Torvgatens bad og Sagene skole med hundretalls problemer og sjokk. Kunnskaper på dette området var den gang ikke store.

Vi hadde vel taklet det bedre om vi visste den gang hva vi vet i dag. Videre vil jeg nevne settefisk-anlegget på Holmen. Her fikk vi etter hvert for store forurensningsproblemer. Nå er vi havnet i Sørkedalen. Vi har dessverre de samme problemer der ved siden av et annet spøkelse hengende over oss, nemlig at en stor del av elven, hvorfra vi får vann, skal overføres Bærum som drikkevann.

Allerede fra første tid i OFAs eksistens knyttet vi fiskeribiolog til vår virksomhet. Vitenskapelig fiskerikonsulent Kjell W. Jensen har hele tiden vært vår faste støttespiller. Vi måtte ha et tall på hvor mange settefisk som skulle til for å dekke Nordmarka. Tallet ble satt til 125.000. Det er selvfølgelig ingen gitt å si et eksakt tall som er korrekt for vårt område. Dertil er det for mange usikre faktorer. Ikke minst utslagsgivende er det hva slags settefisk vi opererer med – størrelse – kondisjon – art – dansk eller norsk – bekkørret – regnbue – krysninger av disse eller laks. Etter de senere års erfaringer, med en tendens til nedgang i fiskeresultatene, ligger det snublende nær å påstå at 125.000 settefisk er et alt for lavt anslag. Det er mulig, men årsaken kan simpelthen ligge deri at vi har satset på den ørret som er billigst og lettest å skaffe, nemlig den danske bekkørreten. Personlig tror jeg en mer stedegen type hadde gitt større tilslag. Det har heller ikke i de senere år manglet på innsats for å skaffe rogn fra Nordmarks-ørret. Om det er noe igjen av den gamle stammen etter at vi selv har gjort hva vi kan for å blande den opp i nesten 30 år, er jo en annen sak. Vi begynner nå å få mer system i stamfisket i vårt eget

område. Særlig positivt og gledelig er det at vi har fått dispensasjon til stamfiske i Oslo kommunes vann utenom vårt egentlige fiskeområde. Import av dansk rogn og fisk er i alle fall nå definitivt stoppet pga. smittefare, furunkulose osv. , så nå må vi etter beste evne skaffe oss norsk rogn og fisk. Tiden vil da vise om vi får en oppgang. Hele spørsmålet om stamfiske på landsbasis må nå løses, men det er ikke bare OFAs oppgave. Årsaken til den tilsynelatende nedgangen i ørretbestanden i våre vann kan også ligge på et helt annet felt. For å gi den nyplantede smågran bedre vekstmuligheter ble for noen år tilbake skogen sprøytet fra fly med hormon(?) preparat for å ta knekken på underskogen av forskjellige løvtrær. Dette stoffet havner jo før eller senere i vassdragene. Hva vi har observert, er at visse vannplanter er dødd ut, og at store mengder mort (vegetarianer) er strøket dem. Innsektslivet (vakgivere) påstås også å ha gått sterkt tilbake. Giftens virkning i første, annet eller tredje ledd på ørreten, vet vi foreløpig lite om. Når det gjelder settefisk er det innlysende at i vann med blandet fiskebestand som i Nordmarka, er det en uhyre fordel med størst mulig fisk. Vår ønskedrøm har jo i alle år vært å produsere 2-års fisk., men det er jo et løft som har ligget over vår økonomiske bæreevne. Meget ville vært vunnet om vi bare kunne få en større en-somrig settefisk. Vi måtte da ha lenger foringssesong som igjen trenger forvarming av vannet om våre. Igjen et økonomisk problem., I det små har vi et forsøk gående ved Øisjøfoss i Aurskog. Der har de, etter norske forhold, nærmest det naturfenomen at

en bekk overhodet ikke fryser om vinteren. Ca. tusen bekke-ørret er, som dere ser av årsrapporten, overført fra anlegget for overvintring der. Til våren er det da meningen å flytte fisken tilbake til vårt anlegg for fortsatt foring.

I samme retning, å skaffe større fisk, går vårt såkalte bekke-program. Det går i korthet ut på å finne egnede bekker for utsetting av yngel, som så etter 2 – 3 år fiskes opp igjen med EL-apparat. Et eksempel på hvor produktive slike bekker kan være, kan jeg gi fra årets EL-fiske i Frønsbekken. På en strekning på ca. 60 m, ble det tatt opp 300 småørret fra 12 – 22 cm. En fantastisk fin fisk å plante ut og som vel kan gi nær 100% tilslag.

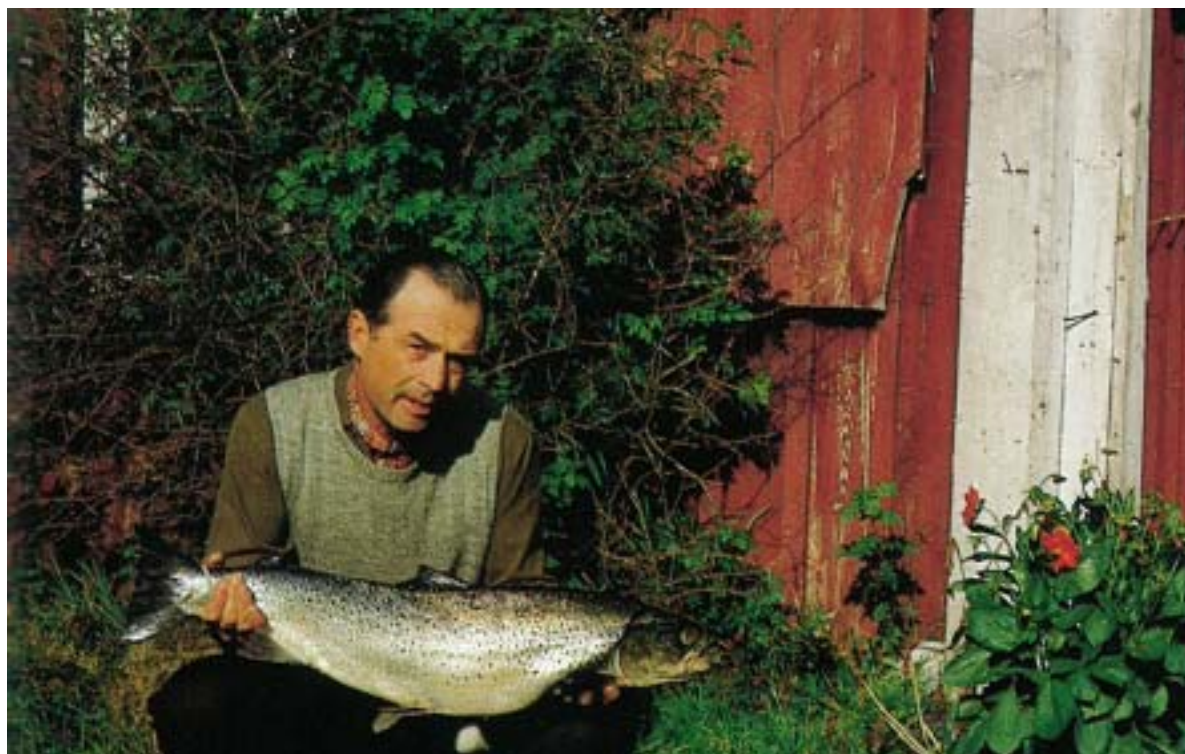
Om disse overføringene etter hvert blir sikre, kan det for mange melde seg spørsmålet om hel omlegging av vår utsettingspolitikk. For det første kommer jo prisspørsmålet inn. Hvor mange sommergamle settefisk motsvarer en overført små-ørret. 3 – 4 stk ? Er det da tilstrekkelig med 30 – 40.000 småfisk for hele vårt område ? Hva koster det stillet opp mot kostnaden av driften av hele vår settefisk anlegg ?

For meg synes ikke saken så enkel. For det første må vi i alle tilfeller ha et fordelingsanlegg, for det andre vet vi i dag for lite om tilslagsprosenten og veksten av den overførte småørret, for det tredje har det altfor ofte vist seg at ved oppdrett av fisk, er det uhyre farlig å satse alt på ett kort. Jeg ser det slik at vi fortsatt må ha full produksjon på vårt settefisk anlegg, også med tanke på salg for å redde vår økonomi.

Overføring av småfisk fra overbefolkede vann bør være et supplement, likeså inntil videre våre overvintringsforsøk og vårt arbeide med eksistensiv oppdrett i bekker. Oppdrett og fiskepleie ellers er en så problemfylt oppgave at vi vel ikke med det første kan vente en optimal utsetting i Osloomarka, men jeg tror vi er på rett vei. Interessen og innsatsen fra alle mine medarbeidere i OFA er i alle fall upåklagelig. Hele problemkomplekset med desimering av uønskede fiskearter vil kanskje i det lange løp bli hovedanstøtstenen. Vi tør jo ikke en gang hviske om slike effektive midler som rotenon og lignende stoffer. Fikk vi bukt med overbefolkningen av abbor, røye og sik ville vi ikke bare få en bedre vekst på ørreten, men vi kunne også redusere våre utsetninger.

Tilgangen på lagsmedlemmer har seneste år vært tilfredsstillende. Vi har fortsatt vår gamle gode garde pluss en del nye yngre folk.

Jeg vil også i år som tidligere henstille til alle som er knyttet til OFA, og det er ca. 400 karer, også å arbeide på hva jeg vil kalle det mentale plan. Alle disse har jo en enestående sjanse til å komme i kontakt med fiskere i Nordmarka. Det er ikke nok at vi gjør hva vi kan for at folk skal få mest mulig fisk. En friluftsvandring med fiskestang, som Asbjørnsen sier, skal også være en mental rekreasjon. Vi i OFA bør derfor, kanskje sterkere enn hittil, arbeide for at fisket følger bestemte sportsmessige og moralske regler med tilbørlig hensyntagen til andre fiskere. Vi får gjøre vårt til at en annen fisker ikke sees på som en konkurrent, men som en fiskervenn som det er hyggelig å slå av en prat med.

Gunnar Aamodt med pen sjørrett, foto fra Egil og Gunnars bok, sportsfiske ble vårt liv

Elbe Normark AS er en totalleverandør av sportsfiskeutstyr
til sportsbransjen, med en rekke
kjente og ledende merkevarer i sortimentet

Kvalitet fra Shimano

Biocraft XTR-A:

"...Også dyktige kastere bør trives med denne stanga, som legger ut 25-30 meters kast nærmest på autopilot, og lar deg konsentrere deg mer om fisket enn om kasteteknikk..."

Test: Alt om Fiske nr 1/2007

Biocraft XT LA:

"Testsnela har vært en fryd å håndtere under praktisk fiske og kjøring av fisk; rett og slett en topp snelle..." "Biocraft bør hevde seg meget godt i konkurranse med mange veletablerte sneller."

Test: Jakt og Fiske nr 1-2/2007

BIOCRAFT

SHIMANO

Kultivering i Oslomarka i 2007

OFA setter kun ut ørret fra settefiskanlegget i Sørkedalen. Rogn og melke samles inn fra villfisk hver høst fra noen av de beste fiskevannene i Oslomarka (stamfisket). Stamfisket foregår ved å sette ruser i gytebekkene i oktober. Vi har stort sett gått bort fra det gamle el-fisket til fangst av gytefisk. Bruk av strøm skader altfor lett stor fisk, og er best egnet til å registrere yngel. El-apparatet er dessuten dyremisshandling, så det brukes kun dersom det er kritisk rognmangel på slutten av stamfiskeperioden. Ruser er mest skånsomt.

Vi skiller fisken på anlegget i egne kar etter Lommavassdraget, Nordmarksvassdraget og Sørkedalsvassdraget. Stamfiskene strykes på fangststedet og slippes straks tilbake. Rogn/melke fraktes så i ulike poser og legges inn på klekkeriet på anlegget i Sørkedalen. Klekkeriet kan ta imot 90.000 rogn og det fylles normalt opp, selv om vi klarer oss med 70.000 rogn. Rogn og melke fra ørret over 1,5 kg skilles til egne klekketasser. Når yngelen fra disse når 2-års alder, blir de satt ut som ”potensielle fiskespisere” i vann med god tilgang på byttefisk. Det diskuteres om det er arvelig å slå over til å bli fiskespiser, men siden vi har ledige kar til det, så skader det ikke å prøve. Da dette er på forsøksstadiet og ikke vitenskapelig forsøk, så blir disse fiskene ikke merket for evt. gjenfangst.

Vi har kultivert og vedlikeholder rundt 150 gyte- og oppvekstbekker. Gunstige bekker er likevel mangelvare i Oslomarka. Mange er for sure og andre bunnfryser. For å opprettholde et attraktivt fisketilbud er det derfor avgjørende å ha et eget settefiskanlegg.

Ørretyngel +0 til venstre og 1-årig ørretunge til høyre (foto Dag Øivind Ingierd)

Der det er behov suppleres ørretbestandene med utsetninger av fisk fra settefiskanlegget. De fleste vannene har opparbeidet gode ørretbestander bestående av mange årsklasser, og trenger bare en liten supplering år om annet for å

opprettholde et godt fiske. Utsettinger gjøres på våren, siden det er den mest gunstige og næringsrike tiden for fisken å tilpasse seg de nye omgivelsene. Restfisk på utsettingslistene, som ikke er blitt hentet under vårutsettet, blir satt ut på høsten, men det er trolig ikke like effektivt som vårutsettet. Mange vann har fått innført annethvert "hvileår" i listene uten utsett, slik at den fisken som allerede er der skal vokse raskere og slippe mer konkurranse. Det er mest opp til lagene hva de vil med vannene sine, men de får råd fra kontoret. Utsettingslistene settes opp av Områdeansvarlig (som har fått ønsker fra lagene) sammen med Fiskeforvalter på vinteren. Dette er også en kabal som skal gå opp med hva vi har tilgjengelig av de ulike årsklassene på anlegget. De 8 Område-listene legges ut til høring på "OFA medlemsforumet" på OFAsiden. Her kan alle på lagene gå inn og sjekke fortløpende oppdaterte lister, og skrive innlegg under etter ønske om endringer.

Målet med kultivering er at det skal være stor variasjon i fisketilbudet. Det er ca 400 fiskevann under OFA, medregnet alle de nye småputtene som har fått fisk. Alle vann skal ikke produsere maksimalt med ørret eller være nesten like! Et god sportsfiskevann er et relativt begrep. Noen ønsker seg vann hvor det er lett å få mye små fisk, mens andre kun vil ha vann hvor det er vanskelig å få fisk, men muligheter for å få en og annen rask voksende fet kjempe. Derfor er det viktig å ikke sette ut mye fisk overalt. Det kunne sikkert ha blitt satt mye mer

i mange vann, men det ønsker vi altså ikke å gjøre. Noen vann skal ha lave bestandstettheter og være mer krevende. Det er gjerne disse vannene som kan overraske med storfisk!

OFA's Fiskekartbok ajourføres år om annet og gir et oppdatert resultat av over 70 års kultiveringsarbeid. Både DN, Fylkesmannen og Kommunen baserer seg på den informasjonen boka gir.

Det settes årlig ut ca. 30.000 ørret (1-3-årige), og dersom klekkekassene ble fylt helt opp av stamfisket og alt gikk greit med klekkingen på våren, settes det også opptil 30.000 overskuddsyngel (0+) i bekker. Det settes fortsatt mest 1-årig fisk, men antallet 2-åringer har økt mye. Av 3-åringer veksler vi mellom å ha 1200 og 2400 i året. I vann som er kjent for å huse mye stor abbor settes det helst 2-årige ørret, for å unngå predasjon. Utsettingstallene i skogs vann og mindre sjøer har blitt justert kraftig ned de siste 10 årene, men har i det siste stabilisert seg. I de store sjøene settes det derimot mer fisk enn før. Nærvannene (sone1) får 3-åringene og mest fokus og pressedekning. Noen små spesialvann (småputter langs veier) får også noen få 3-åringer (250 – 600 gr.), slik at de kan gi en stor overraskelse for forbipasserende. Disse vannene får bevisst aldri noe omtale utad.

Det settes nå ut fisk i de aller fleste småvann og putter hvor fisken kan klare seg. Hit går det mest 2-åringer, siden de gir en høyere gjenfangst i slike vann.

OFA har en fiskekultiveringsplan som deler vannene inn i 3 ulike soner etter forvaltningsgrad. Disse er tydeliggjort i kartene på OFAs nettsider og i Fiskekartboka med å farge vannene; rødt (sone 1/ Nærvann – utsetting av 3-åringer), blått (sone 2 / de fleste store sjøer – suppleres med 1- og 2-årig settefisk), og grønt (sone 3/ Villmarksvann – suppleres i hovedsak med 1-årig settefisk). Kultiveringsplanen er tilgjengelig på ofas nettsider.

Anleggsbestyrer Hellig Råen fyller fisketanken på tilhengeren med ørret til utsetting.

Tynningsfiske

Ørekyte. Ørekyta trives kun på grunt vann. De fleste vann i Oslomarka kjennetegnes ved å ha et relativt kort parti med grunn standsone, før det raskt blir dypere lengre ut. Det som er av ørekyte samles da i et lite konsentrert parti langs land, og man kan lett tro at det finnes masse ørekyte i vannet. Dette stemmer oftest ikke. Vannene er ikke i nærheten av å ha slike enorme tettheter og problemer som de langgrunne viddevannene. De fleste vannene i Oslomarka har dessuten abbor. Abboren er en mye mer effektiv ørekytejeger enn ørret, og bidrar konstant til å holde de allerede små bestandene nede. I noen viktige oppvekstbækker setter vi ut ørekyteruser og bygger oppvandringshindre for å unngå at ørekyta invaderer bekkene og konkurrerer ut ørretyngelen på sommeren.

Abbor. Abboren er en utpreget kannibal med enorm formeringsevne. Derfor er det vanskelig å drive noe effektivt uttynningsfiske. Det vil normalt være et gigantisk rekrutteringsoverskudd uansett hvor hardt man fisker ut på gytefisker med ruser eller driver rognslurping. Når en stor del av kannibalene stadig fjernes i ruser, vil en større andel av yngelen vokse opp. Da får man ofte noen sterke årsklasser med småabbor som konkurrerer enda mer om maten, og vokser sakte. En sunn abborbestand skal bestå av flere årsklasser og ha flest mulig store kannibaler. Virkelig stor abbor er verdifull for vannet og bør ikke tas ut i ruser eller garn.

Gjedde. Noe av det samme som for abbor, men med enda større grad av kannibalisme. Gjeddene danner ikke naturlige overbefolkede bestander i Oslomarka, og regulerer seg best selv uten noen innblanding av mennesker. Tar man ut de få store toppredatorene i garn, blir det garantert flere små, siden det alltid gyttes et enormt overskudd uansett. I noen av Nærvannene, som det settes 3-årig ørret, finnes det gjedde. Og dette begrenser overlevelsen. Dette er likevel vann som ikke har så store områder med typisk gjeddehabitat. F.eks Nøkle vann og Steinbruvann. De er dype og har store partier hvor ørreten kan leve pelagisk uten stadig å treffe gjedder. Ulike arter trives gjerne i ulike habitater. Det er tettest av gjedde i grunne vegetasjonsrike viker, mens ørreten her gjerne trekker ut i de frie vannmassene. Det er derfor ofte større sannsynlighet for at ei stor gjedde treffer på (og spiser) en annen mindre gjedde enn en ørret. I vann hvor gjeddene er etablert, bør derfor de store få være i fred. OFA oppfordrer fiskere til å slippe all gjedde over 3 kilo tilbake. I Engerdal Fjellstyre er det f.eks blitt påbudt å sette all gjedde over 85 cm tilbake i mange vann.

Mort. Morten finnes stort sett i de større sjøene. Det er snakk om enorme mengder. Morten har dessuten en så stor formeringsevne, at det vil kreve en altfor stor innsats for oss å påvirke noe som helst med denne arten. Morten er ikke den mest gunstige fôr fisken for ørret, men i vann med mort dukker det alltid opp enkelte store fiskespisere.

Røye. Finnes stort sett i de større sjøene. Enorm formeringsevne og danner lett for tette bestander. I vann som Katnosa og Sandungen er det for mye røye. Vannene er altfor store for oss til at det vil ha noen merkbar effekt å drive tynningsfiske. Vi håper jo litt at utsettinger av ”potensielle fiskespisere” kan medføre et positivt tynningsresultat ved naturlig predasjon.

Ørret. Noen få småvann produserer for mye ørret. De fleste er et resultat av altfor ivrig gytebekk-kultivering fra tidligere tider. Man må være svært forsiktig med å kultivere gytebekker til små vann! I småvann er det faktisk mye bedre å bevare kontrollen selv og heller sette ut litt fisk fast. I noen slike småvann driver OFA med tynningsfiske med finmaskede garn. Eksempler er Gopletjern og Sakariastjern i Nordmarka. Dette er bittesmå vann, med små gytebekker som produserer altfor mye yngel. De huser heller ikke abbor, og det er noe av hovedårsaken til at så små bekker kan bli så effektive. Her er det ikke plass for yngelen å stå særlig lenge på bekken, så de vandrer ut i vannet tidlig. De møter da lite predasjon siden det mangler abbor. I så små vann er det derimot fullt mulig å tynne ut ørretbestanden med finmaskede garn, dersom man samtidig gjør noe med årsaken til at det er blitt sånn. Altså sperre eller gjøre inngrep i gytebekkene.

Tynningsfisket har lange norske tradisjoner, og inneholder nok fortsatt mye av det gamle herskebehovet enkelte fortsatt har ovenfor naturen. Artene klarer derimot, i de fleste tilfeller, å regulere hverandre veldig godt på egenhånd. Spørsmålet i disse dager er heller hvor mye som faktisk skal forskyves og opprettholdes kunstig, når man driver kultiveringsarbeid. Tynningsfiske er i alle fall (i stor grad) blitt konkludert med at det medfører også altfor mye bilkjøring på skogsveiene, i forhold til å forsvare hvilken nytte det gir ovenfor fiskerne.

Mink. Minken er en innført art, som tar mye gyteørret i bekkene. Dessverre er det så mye mink at det ikke er mulig å bli kvitt den. OFA setter opp feller rundt stamfiskerusene før sesongen starter, for å ta ut problemdyr som vi erfaringsmessig vet er der. Disse kommer ellers til å lage masse trøbbel med fisken i rusene. Det er ganske lett å ta de, og da løser problemet seg oftest greit. Men det fylles dessverre lynraskt på med nye mink fra omkringliggende områder når et slikt gunstig territorium blir ledig. Så det er et håpløst evighetsprosjekt som begrenser seg selv til å bare rydde enkeltrevirer til stamfiskesesongen.

Sørkedalen 13.09.07, Fiskeforvalter
Dag Øivind Ingierd

Ørreten i Oslomarka

Professor Per Aass, mangeårig medlem av vår forening og med flere 10-talls år med fiskeforsøk og analyser av ørreten i Nordmarka etter oppdrag fra OFA og Ørretklubben. Han har vært så vennlig å skrive denne artikkelen som sier meget om forholdene i marka.

Marka

I 1941 skrev Iacob D. Sømme i Ørretboka "at det er forbausende få opplysninger som foreligger om fisket over Østlandets sentrale, lavtliggende strøk". Til disse hører skogstraktene rundt Oslo, og når det gjelder faglitteratur har påstanden fortsatt gyldighet. Undersøkelsene som er gjort er konsentrert til Nordmarka og Krokskogen, og det er resultatene herfra som ligger til grunn for betraktningene som følger. Men som nærområde for fritidsfiskere i et tett befolket område er det etter hvert kommet mange skildringer herfra av fisket og friluftslivet i tilknytning til dette. I brytningstiden mellom nærings- og fritidsfiske var det gjerne sportsfiskerne som uttalte seg, og den alminnelige oppfatning var at fisket bare ble dårligere og dårligere. Som i våre dager ble skylden lagt både på industrien og fisket. "Fisken den tar av," som den gamle arbeideren på sagbruket ved Brekke sa til Asbjørnsen for vel 160 år siden. Ved forrige århundreskifte mente Fritz Huitfeldt at "folkevandringen" til Nordmarkselvene var årsak til nedgangen. Og denne fortsatte frem til siste krig. Tonen i dag synes å være mer optimistisk, men det skyldes kanskje at dagens forfattere også er meget dyktige fiskere.

Fangstene til den jevne fisker er nok mer beskjeden enn pionerenes, det gjelder både antall og størrelse. Men med dagens forvaltning og oppslutning om fisket er antagelig totalutbyttet høyere nå enn på lenge. Ved spørreundersøkelser i 1953 og -54 ble det beregnet at årsfangsten på krokredskap i OFA-området lå mellom 8 og 12 tonn, med flue som mestfangende, og det er neppe mindre nå. Årsaken til forskjellen mente man å finne i klimaet. Den gang som nå ble omtrent 75 % av krokfangsten tatt i en kort, hektisk sommermåned. En nyere, lang observasjonsperiode tyder på at det er et sterkt negativt samsvar mellom fluefangst og sommertemperatur og vind.

Vann og vassdrag i stort antall setter sitt preg på Oslomarka. OFA alene regner med å forvalte nærmere 400 vann.. Her finnes alt fra små myrtjern til større vann opp mot 2.1/2-3 km², fra stille bekkesig til fossende elver. Mange steder er den opprinnelige vassdragsnaturen omformet av menneskelig virksomhet. Skogsdriften var først ute med oppdemninger og slipp, solide utløpsdammer i vannene og skådammer i elvene. Senere fulgte drikkevannsforsyningen med sine tunneloverføringer. Noen elver har fått redusert vannføring, noen vann har fått økt volum og areal. Reguleringshøyden kan gå opp mot 5 meter, men store uttappinger er sjeldne. Felles for alle vann i Oslomarka er det sterke humuspreget, som gjør vannet brunt og ugjennomsiktig. Bernhard Caspari bandt den første Heggelifluen nettopp med tanke på et mønster som var synlig i

denne vannkvaliteten, men endte opp med en flue som fisket godt under mange forhold.

Fisken

Mesteparten av Oslomarkas vann er utilgjengelige for oppvandrende fisk og bestandene er antagelig etablert av folk som arbeidet og bosatte seg i skogene. Ferskvannsfisk var viktig mat og på dette grunnlaget fortsatte spredningen opp mot vår tid. Nordmarksvassdraget fikk f.eks. sik etter utsetting i Tverrsjøen ca. 1870 og røye etter slipp i Skarvann 1920. Høytproduserende matfiskarter kom også inn i Langli- og Hakadalsvassdragene. Morten ble satt i Fyllingene for å skaffe mat. Ikke for mennesker, men for ørreten. Det finnes hittil ikke noe bevis for at hensikten er oppnådd, hverken her eller lenger ned i vassdraget. Ørekyten er antagelig kommet inn som agnfisk, og sammen med abbor og ørret finnes den i de fleste vann.

Med nesten total overgang til fritidsfiske er ørreten blitt den viktigste arten i Oslomarka. Å bære fisk var eldre dagers uttrykk for å etablere nye fiskebestander. Når ørreten ble båret i Oslomarka er uvisst, men spredningen fortsatte til langt inn på nittenhundretallet. Ørreten kom f.eks. til Gopletjern i Sørkedalen først i 1930. Den kunstige utklekkingen og senere ungeoppdrettet i kombinasjon med bedre veier lettet utbredelsen sterkt. Eldre lesere har kanskje selv båret fisk i Oslomarka eller husker bildet av de ærverdige herrer i knickersdress og bløt hatt som sliter med

tunge spann ved settefiskdammene i Sandungen.

De første ørretene i Oslomarka stammet sikkert fra flere vassdrag i ytterkanten av storskogen. Hvilke er ukjent, det samme gjelder spredningsentrene i marka. Allerede i etableringsfasen har opprinnelsen sikkert vært meget variert. Den ble ikke mindre variert da forsterkningsfasen overtok. Det vil si utsettingene som tok, og tar, sikte på å oppretthode eller øke de bestandene som trenger det. Det er brukt både utenlandske og norske stammer, hvorav mange fra Oslomarka, og også arter som regnbueørret, bekkerøye og blege (reliktlaksen fra Byglandsfjord). Årsakene til mangfoldet var dels at settefiskproduksjonen var liten og spredt de første tiårene etter krigen, dels ønsket om å prøve nytt materiale. Til tross for sin varierende genetiske bakgrunn, har ørreten i Oslomarka et felles preg. Selv om de enkelte bestander kan være delt i fraksjoner som okkuperer sine egne nisjer eller leveområder. Den stasjonære småfisken i bekker og elver og den vanlige ørreten som skifter fra start i rennende vann til oppvekst i stille. Og til slutt, i de store vann med lett tilgjengelig fôrfisk, lever de store fiskepisere – predatorørreten.

Alder

En av grunnene til at lavlandsørreten har vakt liten faglig interesse kan være at den lever i nære og hjemlige strøk. En annen årsak kan være at den er ytterst vanskelig å aldersbestemme, og dermed blir bestands sammensetning og vekst vanskelig å beregne. Et problem er liten

kontrast mellom sommer- og vintervekst i skjellene, men verre er falske, vinterlignende soner. De fleste vann i Oslomarka er relativt grunne, og varmes fort opp. Fra slutten av juni blir ørreten som regel tvunget ned til kaldere vann på dypet hvor den holder seg i ro. I allfall om dagen. Gunnar Aamodt, som var med i OFA fra første stund, flyttet da fisket i småvannene til natten. Ny fart i fisken blir det først ut i august. I den rolige perioden med lavt næringsinntak dannes det vekstsoner som til forveksling ligner på vintervekst. Det er lett å gjøre fisken eldre enn den er. På den annen side kan man gjøre den for ung når den blir en eldre gytefisk. Da stopper ofte lengdeveksten og sonedannelsen opphører. Det er liten trøst å hente hos otolittene. Problemene er de samme her, med ekstra soner som ikke er knyttet til årstidsvekslinger. I de senere år har man i noen tilfelle med støtte i gjenfangst av finneklippet fisk kanskje kommet virkeligheten noe nærmere, men muligheten for feiltolkninger er i høy grad fortsatt til stede.

Men en ting er imidlertid sikker. Gjennomsnittsørreten i Oslomarka lever et hektisk, men kort liv. Dette mønstret ser man allerede i oppvekstbakkene. Noen unger forlater disse allerede den første sommeren, og få blir stående over treårsalderen. Den tidlige utvandringen er antagelig en tilpasning til den lille og ustabile vannføringen i disse tørkeutsatte bekkene. Et tilsvarende forhold finner man også i enkelte små sjøørretvassdrag. Etter to-tre år i vannene blir fisken kjønnsmoden, hannene først. Den naturlige dødeligheten øker og

akselererer ved gjentatte gytevandringer. Næringsforholdene er antagelig ikke gode nok for både gyting og liv. Få ørret i Oslomarka blir eldre enn 6 år. Unntaket

er fisk som tidlig går over til å bli rene fiskepisere. Disse har et sikrere livsgrunnlag og kan bli både gamle og store.

Jan Johnsen med 4,2 kg fiskepisende ørret (Tunhovd) fra marka. Foto Harald Hovde.

I 1952 undersøkte Kjell W. Jensen nesten 1000 skjellprøver av krokfanget fisk fra 65 lokaliteter i Oslomarka, både elver, små og store vann. Utsettingene var den gang ikke så effektive som nå, og fisken må betraktes som vill. Prøvene var sendt inn av arbeidslagene i OFA og interesserte fiskere gjennom flere år, og omfattet en stor del større fisk man gjerne ville vite alderen på. Den største og eldste var 13 vintre gammel. Men hele 80 % var 5 vintre gamle eller yngre med 4 vintres fisk som største enkeltgruppe og 2-åringer som de yngste. Et utvalgt materiale på 31 større ørret, opptil 2 kg, fra Nordre Heggelivann i 1950 hadde en for Oslomarka helt utypisk sammensetning. Bare 40 % var 5 vintre eller yngre, den eldste 11 vintre. I samme vann har et forsøksfiske med garn i de senere år gitt 128 villfisk og 157 anleggfskisk. I den ville fraksjonen var 60 % 5 vintre gamle eller yngre, av de utsatte 96 %. Bare fem fisk var 8 år gamle, til tross for at det ble brukt maskevidder opp til 45 mm. Resultatene tyder på at livstilen har forandret seg lite de siste 50 år. Den store aldersforskjellen mellom de to grupper skyldes at anleggfskisk har vokset vesentlig hurtigere i sine to første leveår enn villfisken, og dette gjør at den blir fangbar tidligere.

Vekst

Den aldersbestemte fisken ble deretter delt inn i tre grupper etter fangststed: Elver, små og store vann. Kjell W. Jensen beregnet så den enkelte fisks vekst og gjennomsnittet for de tre grupper. I de tre første leveår var det liten eller ingen forskjell mellom

gruppene, så sakk elvene av og etter fire år også gruppen av små vann. Denne utviklingen fortsetter i eldre år, men nøyaktigheten blir mindre pga. materialets sammensetning og problemene med aldersbestemmelsen. Til og med det femte leveår er det årlige gjennomsnitt for elvegruppen 5.5 cm, for de store vann 6.5 cm. Forskjellen vil øke med alderen. Elvegruppens vekststagnasjon vil gå over til full stopp, næringstilgangen er for dårlig til å dekke både vekst og gyting. Aldringsprosessen går langsommere i vann der tilbudet er mer allsidig og fisk kan inngå.

Den største årlige lengdeøkning skjer i alle grupper i fiskens annet og tredje leveår. Da øker gjennomsnittslengden med vel 7 cm, men synker så til 2.5 cm og 4.5-5.5 cm for henholdsvis elvefisk og innsjøfisk. Disse gjennomsnittsfiskene har kanskje aldri eksistert, utslagene på begge sider kan være meget store. Jensen har derfor skilt ut de store fiskespisende og hurtigvoksende individene fra Losbyvassdraget i en egen gruppe. De ville ellers gjort alle gjennomsnittsberegningene urealistiske. I de fem første leveårene hadde de en gjennomsnittlig, årlig tilvekst på 11 cm, i sin femte sommer sogar en lengdeøkning på 14 cm. Garnfanget villfisk fra en rekke vann i de siste ti år har hatt en gjennomsnittlig årlig lengdeøkning rundt 6 cm inntil kjønnsmodning når store fiskespisere ikke er medregnet. Når det gjelder lengdeveksten har det ikke skjedd store forandringer gjennom et halvt hundreår. Villfisken i Oslomarka utmerker seg ikke i noen retning hva

lengdevekst angår. Den er en typisk gjennomsnittsfisk.

Vekst kan også måles som vektøkning. Tar man vekk de store fiskespiserne, er ørreten i Oslomarka også i denne henseende en gjennomsnittsfisk, kanskje heller på den slanke siden. Mange vann i marka er næringsfattige med store bunnområder dekket av gytje. Her finnes få, store næringsorganismer året rundt, og det gir spesielt store utslag om vinteren. Vekttapet kan være på 10-15 %, og samtidig forsvinner eller svekkes rødfarven i kjøttet. På den tiden av året da ørretens kvalitet er dårligst blir 75 % av fangsten i Oslomarka gjort. I Heggelivann ligger den gjennomsnittlige K-faktoren på 0.9 om våren. Etter at fisken har spist seg opp i løpet av sommerhalvåret er K steget til 1.0 senhøstes. Fisk av samme lengde veier 10 % mer om høsten enn om våren. Denne utviklingen er ikke av ny dato. Ved undersøkelser for mer enn femti år siden fant man nøyaktig de samme verdiene. Kjøttfarven følger et lignende kretsløp. Hvitkjøttete og bleke individer kan gjenvinne farven utover sommeren og høsten når de større planktonkrepsdyrene blomstrer opp i vannene. Men for mange er det ikke håp. Det gjelder spesielt for flergangsgytende hanner med avsluttet vekst. .

Utsettinger

Meget forenklet kan man si at i en tredjedel av vannene i Oslomarka er utsettinger nødvendige for å opprettholde en ørretbestand, mens en tredjedel trenger påfyll for at produksjonsmulighetene utnyttes. I den

siste tredjedelen, og det er særlig de største vannene, er bestandene helt selvrekutterende. Med sin beliggenhet ble det tidlig et stort press på ørreten i Oslomarka og aktuelt med forsterkningsutsettinger. Den lengste sammenhengende utsettingserien i Oslomarka, og kanskje i hele landet, er gjort i Nordre Heggelivann. Med unntak av krigsårene er det her sluppet ørretunger fra 1925. Utviklingen har der gått fra yngel i 1925, pris 35 kr for tusen inkludert transport, til 25 øre stykket for ett-årige i 1949. I 1977 gikk man over til to-årige unger. Den direkte medlemsgruppe av NJ&FF bygget våren 1938 settefiskdammer ved Sandungen og brukte yngel fra Tyrifjorden. De første en-somrige ungene, vel tusen stykker, ble fordelt på Fyllingene og Bjørnsjøen samme høst. OFA overtok driftsansvaret for disse dammene og noen isdammer rundt Oslo, og for de fleste brukerne av Oslomarka er OFA synonymt med ørretutsettinger. Produksjonen i naturdammer ble trappet ned etter hvert som karanlegget ved Holmendammen ble bygget opp fra 1941. Anlegget ble i 1960 flyttet til Sørkedalen og etter en lengre innkjøringsperiode med mindre fisk ble to-somrige og to-årige unger levert fra 1988. Behovet i Oslomarka for eldre unger mellom 1977 og 1988 ble dekket av DOFA (Drammen og Omland Fiskeadministrasjon).

For tiden produserer og slipper OFA unger av den såkalte Nordmarkstammen. Dette er en blanding av stammer fra flere vann, der blandingsforholdet ikke er konstant, men varierer med tilgangen av stamfisk de enkelte år. Men i mange år etter krigen

var dansk bekkørret importert som øyerogn det viktigste utsettingsmaterialet både i Oslomarka og Østlandsområdet forøvrig. Men i Oslomarka er det også brukt annen ørret av både kjent og ukjent opprinnelse. Unger av Slidrefjord- og den innsjøgytende Follesjåstammen var meget brukt, men også materiale fra Skurdalen, Randselva, Vikersund, Hunder, Tunhovdfjord, Bjornesfjord, den skotske Loch Leven og den svenske Vänern og sjøørretyngel av ukjent avstamning. Også småfallen elveørret fra Bergsdalselven i Vaksdal, ble etter flyfrakt satt ut i Oslomarka.

Arbeidet med stamfisk, klekking og foring er forgjeves hvis ikke ungene kommer ut på rett sted til rett tid. Transport og utsetting er en viktig del av ungeproduksjonen. Dagens transport på gode veier med tanker og oksygentilførsel har forenklet denne fasen i sterk kontrast til gamle dagers slit. Siste del av prosessen var ofte en lang tur i tungt terreng med ryggspann der isavkjølt vann rant ned nakken og ryggen og blandet seg med svetten. Transportspann både for kjøring og bæring ble konstruert i 1870 av Jacob N. Berger fra gården og klekkeriet med samme navn på Jevnaker og var i bruk helt til plastposene overtok. Berger leverte også yngel til Oslomarka, og slik kunne en transport til Krokskogen forløpe: Tog fra Jevnaker til Oslo. Fra stasjonen med bil så langt det var mulig opp Sørkedalen og derfra videre til Lysedammene eller i beste fall Gopletjernbakken. Videre oppover med hestekjerre, eller slede hvis våren var sen, til dammen ved Søndre Heggelivann. Over dette med båt og

videre innover på ryggen. Det ligger mye slit bak fiskemulighetene i Oslomarka og landet forøvrig.

Gledene ved fisket og friluftslivet i forbindelse med dette er lette å beskrive, men vanskeligere å regnskapsføre. Dette gjelder også de praktiske resultater av utsettingene. Usikkerheten er stor: Fiskerne er mange, vannene og tilgjengeligheten er ulike, forholdet mellom ørret og andre arter varierer og det gjør også klimaet. Det er nesten utrolig hvor små bekker ørreten bruker til rekruttering i Oslomarka. En tørr høst kan gytefiskene stå utenfor på vent, for så å gå opp når regnet kommer, gjøre seg ferdig og gå ned igjen i løpet av et døgn. Men høsten kan bli for tørr, det kan også vinteren. I 1996 drepte kombinasjonen av tørke og frost rogn og unger i mange små og mindre vassdrag i Oslomarka og på Østlandet.

Resultater av utsetting

I noen vann slippes ikke ørret, i andre utgjør utsatt fisk hele bestanden. Her er utsettingenes betydning lett å fastslå. Det er i vann med delvis egenrekruttering at utsettingene er vanskelige å vurdere, og alle anslag blir usikre. Basert på slipp av finneklippete unger, to somre eller to år gamle, og gjenfangster, synes de utsattes andel av totalbestandene å ligge mellom 30/40 % og 80/90 %. Konkurransforholdet til villørreten og andre fiskearter er avgjørende, men redskapens art spiller også en rolle. Flue tar en større andel av de unge nyutsatte og lett fangbare fisk enn garn som tar flest eldre fisk. I de tidligste år da man benyttet yngel eller ensomrige fisk og spredningen ved

utsetting var dårlig, var nok andelen meget lavere. Men også den gangen ble det resultater. Jeg husker godt mine første fluefangete ørret, tatt i Tryvannene i de siste krigsårene.

Gjenfangstprosenten, det vil si andelen av utsatt ørret som fiskes opp, er også et høyst usikkert anslag. Igjen er man avhengig av observasjoner som ikke finnes, totalfangst og fordelingen på vill og utsatt fisk. Naturlig dødelighet krever sitt og den varierer med utsettingstallet i forhold til areal og fiskeintensiteten.

Forsiktige beregninger kan tyde på en gjenfangst av to-årige i størrelsen 30/40 % i noen vann med en viss naturlig rekruttering til 60/70 % hvor denne mangler. Utsettinger vil øke bestandstørrelsen, men kan også bidra til

å forandre bestandstrukturen. Slipp av en fiskespisende ørretstamme i vann hvor det finnes meget av lett tilgjengelig fôr-fisk, kan øke antallet hurtigvoksende, store ørret. Et godt eksempel fra Oslomarka er utsettingen i Katnosa av Tunhovdørret til sammenligning med fisk av Nordmarkstammen. Gjenfangsten av stor ørret over 1 ½ kg var som 15 til 1 i Tunhovdørretens favør. Med kravet om bruk av stedegen fisk faller denne muligheten bort.

En stor takk til Bjørn Reidar Hansen for mangeårig samarbeid ved fiskemerking og innsamling av materiale.

Per Aass

-- oo 00 oo --

Ørrt fra Sørkedalselven (foto: Svein Rødbergshagen)

*Vi støtter Oslo Sportsfiskere
som de reale typer vi er !*

www.jesting.no

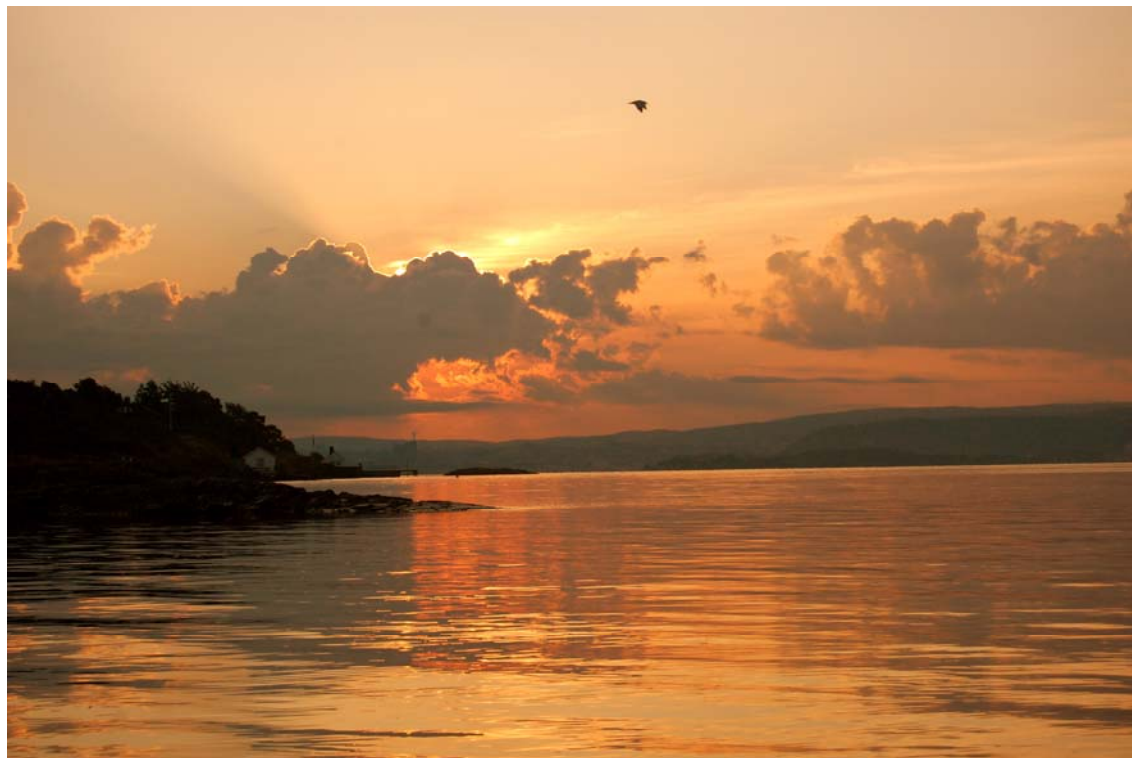
ANNONSE

Finnmarksørret (foto: Ulf Erik Forsbakk)

Fluefiske etter Havabbor

Det er juli, skyfri himmel og 20 grader varmt. Oslofjorden ligger blank som en dam og sjøen flør søvnig. Skjærgårdsjeepene hviler i fortøyningene. Bare måkene er på vingene i jakten på mat. Klokka er halv fem og jeg har allerede hatt en økt med fluestanga. Nå sitter jeg på ett ruglete svaberg, drikker kaffe og nyter stillheten.

Oslofjorden, foto Runar Kabbe

Sola presser seg over åskammen og i det de første solstrålene treffer vannet blir det fart i måkene – det er noe på gang! En fisk bryter vannskorpa i det jeg spenner på meg linekurven, hvor fluelina allerede ligger kveilet og klar. Det begynner å sprette brisling, de farer ut av vannet som om de blir jaget. I samme øyeblikk forstår jeg hvorfor. Vannflaten løfter seg og det blir bajas-tilstander bare femten meter foran meg. Jeg merker jeg har ett smil om munnen i det fluekastet går, dette har jeg sett før. Flua lander et par meter foran stimen i den retningen de jager, jeg legger stanga under armen og setter god fart på flua. Adrenalinet bruser i kroppen samtidig som det blir tverrstopp, hugget er ikke til å ta feil av – havabbor!!

Stanga slår ned i vannet i det eksplosive utraset. Jeg nyter snellelyden i det jeg blir påminnet fargen på backingen.

Den sølvblanke fisken må etter hvert gi tapt for återstanga. Jeg tvinger den nærmere land og den svarer med korte sinna utras. Snart skinner en flott 2 kg`s havabbor i morgen sola. På forhånd har jeg klemt inn mothaken på flua, så det er lett å løsne den fra munnviken. Jeg løfter den ikke ut av vannet, men holder fisken med tommel og pekefinger i underkjeven. Jeg betrakter den i noen sekunder før jeg hjelper den i gang

på rett kjøøl før havabboren svømmer tilbake til sitt rette element. Jeg skjenker meg en ny kaffe, mens hovedstaden så smått våkner til liv.

HAVABBOREN SOM FISK

Da jeg begynte målrettet fiske etter havabbor med flue for tolv år siden, var det ingen andre sportsfiskere å se langs strandsonen i sommermånedene. De siste tre årene derimot, har det vært en klar økning av sportsfiskere på jakt etter den flotte og figthervillige fisken. Det har vært mye fokus på Oslofjorden, men havabboren finnes nå langs vår kyst helt fra svenskegrensa i sør, til vestlandet nord for Bergen.

I Oslofjorden har vi en ”fast stamme” havabbor som gyter her og som overvintrer et sted på dypt vann hvor temperaturen er jevnere. Hvor mye havabbor som trekker ut av fjorden og hvor mye fisk som kommer inn, er vanskelig å si. Nå har forskningsteamet med Coleman i spissen, fått radiomerket havabbor i sesongen 2007, så forhåpentligvis kan vi få noen svar etter hvert.

Havabboren blir kjønnsmoden etter seks til syv år og den er da 40cm og 800-900 gram. Den gyter pelagisk. I saltvann flyter eggene, mens i brakkvann synker de til bunnen og eggene klekkes etter 6 til 7 døgn. Leken begynner når vanntemperaturen kommer opp i 12 grader eller mer. Havabboren søker mot brakkvannsområder eller elvemunninger når den skal gyte, og kan også trekke et stykke opp i elva under leken. Havabbor over 2,5 kg er stort sett hunnfisk med en maksvekt på 10 kg og en meter lang.

Havabbor, foto Runar Kabbe

SESONG

Jeg syntes ikke det blir fart i havabborfiske før vanntemperaturen er kommet opp i 15-16 grader. De første havabborene dukker opp i slutten av mai eller begynnelsen av juni, avhengig av hvor varm våren er. På denne tiden av året er det viktig å være klar over at det kan være svært variable vanntemperaturer i sjøen. Vannet varmes opp ujevnt i starten på sesongen. Havabboren er flink til å søke det varmere vannet, så et termometer kan være greit å ha med seg.

Første del av sesongen legger jeg all min fisketid på den varmeste tiden av døgnet, det vil si ettermiddag og tidlig kveld. Når solen i løpet av dagen har fått vanntemperaturen til å stige med en til to grader, blir havabboren mer aktiv på jakt etter føde. På flotte solrike dager kan havabboren stå helt inne på grunna hvor den nærmest står og soler seg.

Når juli og august banker på døra, har vanntemperaturen forhåpentligvis kommet opp i 18 grader eller mer. Da blir det tidlige morgenfiske viktig – med det mener jeg at du starter fiske i fire tiden. Du kan selvsagt fiske natten gjennom for havabboren er også en nattjeger – juli og første del av august blir jo aldri helt mørk. Kveldsfiske er også bra for havabborfiske, men da er det ofte så mye larm og støy fra båtfolket som gir en dårlig ramme rundt fiske. På solrike dager avslutter jeg fiske rundt ni – ti tiden. Brislingen, som det er mye av i Oslofjorden, kan være ganske lyssky. På skyfrie dager trekker den nedover i vannet. Havabboren følger etter hvis det er

brisling som står på menyen, ellers så elsker havabboren å spise krabber. I takt med stigende vanntemperatur øker sjansen for overflate action – det vil si jagende havabbor. Det er det ultimate havabborfiske – hvor du ser fisken jage så vannspruten står. Med en fin, normal høst hva temperatur angår, vil havabborsesongen vare ut oktober og begynnelsen av november hvis høsten er varm. Jeg har fått havabbor i 8 graders vann som det kaldeste, men syntes det meste er over når vanntemperaturen synker til ti grader. Jeg avslutter sesongen som jeg begynte, og legger igjen vekt på fiske på den varmeste tiden av døgnet – midt på dagen og kvelden.

FISKESTEDER

Havabboren kan deles inn i størrelse og levesett. De minste opp til kiloen opptrer gjerne i større stim og liker seg på dybder på en til tre meter.

Bunnforhold av variert biotop som blåskjell, tang, stein og tangpartier, inneholder flest byttedyr og blir ett naturlig sted for havabboren.

Når havabboren blir større, oppsøker den gjerne litt andre bunnforhold. Den er heller ikke i like stort antall som den mindre havabboren. Kravet til føde er selvskreven, men den oppholder seg gjerne i mer kupert terreng. Berg og dalbane- terreng gir ofte gode strømpartier som igjen gir bra oksygeninnhold i vannet. Plankton og krepsdyr kommer drivende med strømmen som brislingen og silda beiter på. Disse stedene finnes nær land og i åpent vann.

Mye kan gjøres hjemme før turen; Å studere sjøkart eller draft er helt

nødvendig for å finne gode havabborsteder. Besøk stedet flere ganger, og prøv det både på utgående og inngående vann før du eventuelt avskriver det. Fisker du fra båt, vil sjømerker avsløre grunner ute i åpent vann og er selvsagt superaktuelle steder.

Når havabboren passerer tre kilo, er min erfaring at den ikke opptrer som stimfisk lenger. Den store havabboren ser ut til å leve et mer "tilbaketrukket" liv. Den velger steder med tilgang til dypere vann – ned mot 8-10 meter. Du kan finne den helt opp i fjæresteinene på jakt etter krabbe eller at den går bananas sammen med mindre havabbor og makrell i brislingstimen. Men kravet til kupert terreng og skrenter er stor. Siden havabboren kan stå svært nær land, vil det alltid lønne seg og ta de første kastene noen meter fra vannkanten og legge flua et par meter ut fra land. Gjør du det til en regel, vil du garantert få flere havabbor i løpet av sesongen.

TIDEVANN OG MÅNEFASE

Tidevannet er viktig for havabborfiske og saltvannsfiske generelt. Dager med lite eller ingen strømdrag i vannet har helt klart vært de dårligste fiskemessig sett. Jeg drar aldri ut på måfå uten å sjekke lokalavisa om når det flør. Om vannet går ut eller inn, har jeg ikke merket stor forskjell på, men når jeg ser at fluelina tydelig driver med strømmen, får jeg godfølelsen. Derfor har fisket ofte vært best rundt full- og nymåne. Det er da vi gjerne har størst forskjell på høy- og lavvann og gir best strømdrag. Det er månens posisjon i

forhold til sola som avgjør hvor stor forskjellen er på tidevannet. Om det er mye fralandsvind, vil vannet blåse ut av fjorden og gi dårligere strømdrag fordi det er lite vann. Blåser det hard pålandsvind samtidig med at vannet går ut, vil det heller ikke bli så bra strømdrag som forventet. Det er forskjellige faktorer som spiller inn, men jeg har fått såpass mye havabbor på halvmåne også, at det er vanskelig å gi fasitsvar.

STANG OG SNELLE

Fluestenger i klasse 7 eller 8 er perfekte – og helst 9 fot lange. Det blir mange fluekast i jakten på havabboren, så stenger på 9,5 fot eller lengre blir slitsomt for handleddet.

Korkhåndtaket skal være av fullwells, snellefeste i aluminium og en god endebutt.

Stangaksjonen bør ligge mot det vi kaller rask. Dager med jagende havabbor krever rask transport av flua ut til fisken. Havabboren jager i ett vannvittig tempo, og gir ikke rom for slappe stenger. Er du heldig kan du oppleve at den jager byttefisker inn i en bukt – hvor du da vil få bedre tid, men det er dessverre heller unntaket enn regelen.

Snella skal romme 150 meter 20 punds backing samt fluesnøret. Den må tåle saltvann, men du må allikevel skylle den i ferskvann etter bruk, uansett pris på snella. Under havabborfiske ser man gjerne backingen ofte, så det er viktig at bremsen på snella er jevn.

Runar Kabbe med havabbor, foto Espen Ørud

FLUESNØRE OG LINEKURV

Om man velger helliner i form av WF (weight forward) eller skyteklump blir en smaksak, men jeg trives best med førstnevnte. Striped Bass linen til Scientific Angler er laget for nettopp havabbor (kalt bass i USA). Den har kort front tapering, klump og back tapering. Det betyr at den i praksis slår over store fluer selv i en god motvind og lader fluestanga raskt slik at du kan presse antall luftkast ned til to – tre. Mater du ut mer enn skytedelen, oppnår du bare at fluesnøret begynner å slenge på seg og kastet blir dårlig.

Striped Bass linen lages i synk 1 og synk 4, hvor førstnevnte er førstevalget. Den synker 3-4cm i sekundet og dekker de fleste situasjoner. Fra pongtongbåten og når jeg vil avfiske dypere vann, tar jeg i bruk synk 4. Lina går ned som ett spett og er lite egnet for fiske fra land.

Flyteline som er tykkere i diameteren, vil derfor være mer utsatt på dager med mye vind, og gjør fluekastet litt vanskeligere. Jeg bruker den bare ved fiske med poppere – det vil si fluer som flyter og skal imitere enn skadet fisk i vannflaten. Fantastisk morsomt når forholdene er tilrettelagt for det.

Ferskvannsnører fungerer dårlig i sjøen. De fleste er laget for å presentere små lette fluer og har problemer med å slå over de langt større havabborfluene. Coatingen er også bløtere, slik at de tåler ytre påkjenninger dårligere. Du har sikkert merket at de sklir dårligere i stangringene etter en ikke altfor lang fiskeøkt, avhengig av saltholdigheten i vannet.

Snøre kurv er et must for havabborfiske – ja til alt saltvannsfluefiske. Med kurv har du full kontroll på snøret. Du trenger ikke tenke på bølger fra båter eller vind skal vikle fluelina rundt tang og steiner. Du slipper også å trække på snøret, noe som i verste fall

kan ødelegge coatingen. Når det er tid for fem minutter og kaffe, slipper du å sveive inn fluelina. Den ligger klar hvis det plutselig skulle dukke opp jagende havabbor.

Den linekurven som fungerer best er den med kjegler i bunn, sånn som Orvis sin linekurv. Kjeglene fordeler fluelina oppe i kurven og gjør fluekastet til en fryd. Glem de sammenleggbare i netting. Uten kjegler blir det mye knuter og vas under fluekastet.

Havabboren er ikke fortomsky.

Oversatt til praktisk fiske vil det si at jeg bruker en 9 fots tapered fortom til synk 1 snøret, og maks 1,5 meter til synk 4. Flua blir da ikke hengende etter. Til popperfiske med flytesnøre, bruker jeg 7 eller 8 fots fortom på grunn av mye vindfang i popperfluene. Felles for alle fortomene er at de har 0,28 eller 0,33 i spiss. Jeg knytter fortommer selv av Rios fluorcarbon. En 9 fots fortom (2.7m) kan se sånn ut: Buttdel på 0,53mm 1,35 m lang, midtdel av 0,38mm 55cm og en spiss av 0,28 eller 0,33 på 80cm. Uansett hvordan du knytter fortommen bør buttdelen tilsvare halve fortommens lengde.

HAVABBORFLUER

Siden Oslofjorden er rik på brisling og til tider sild, er det fiskeimitasjoner som preger flueboksen. Strengt tatt kunne jeg klart meg med en "lett" og en "tung" flue, det vil si Runars Deceiver og Clouser. Sistnevnte synker fort på grunn av manual øyene av metall. Siden jeg binder fluene mine selv, blir det til at jeg legger til noen mønstre for variasjonens skyld.

Felles for fluene er at de er 7 til 10cm lange på krokstørrelse 2 til 1/0.

Havabboren har ikke tenner til å holde fast bytte, så den kompenseres med brutalitet og rå kraft. Store kroker har større sjanse for godt feste i en stor havabbormunn, så ikke vær redd for å bruke store fluer. Siden både brisling og sild har dominerende hvite underkropper, blir det naturlig at hvit er hovedfargen på fluene. Jeg liker imitasjonsfluebinding både fordi det er morsomt men det viktigste er at de er svært effektive. Du finner ikke Wolly Bugger og Mickey Finn i flueboksen min – ikke i flueboksen til sjørrettfiske heller.

Fargevalget på fluene mine blir i grove trekk som følger: hvit/oliven som brislingimitasjon, hvit/blå som sildeimitasjon, hvit/chartreuse som provokasjonsfarge, hel hvit flue med rødt hode for variasjonens skyld, orange/brun som jeg bruker i farget vann.

Når det er synlig jaging i overflaten sitter det på en hvit/oliven eller annen mørk ryggfarge i de fleste tilfellene. Havabboren elsker krabber, men jeg syntes det er vanskelig å fiske med krabbeimitasjoner som blindfiske, siden det naturlig vil foregå nær bunn med påfølgende mye bunnapp..

Havabboren har garantert litt av hvert annet på menyen – som reker og børstemark også, men fiskeimitasjonene har vært så effektive at jeg ikke har følt behov for andre typer fluer.

INNTREKK

En type inntrekk er ikke like effektivt på alle typer fluer. Clouserfluer og lignende fiskes best med varierende trekk med innlagte korte pauser. Da stuper og danser de i vannet på grunn av sitt fremtunge hode. Runars Deceiver er lett, og for den type fluer trekker jeg inn med lengre drag men med varierende fart. Det med fart syntes jeg er viktig. Fisker jeg på jagende havabbor, gir jeg fluen stor fart, gjerne med stangen under armen og inntrekk med begge hender. I de fleste tilfeller slår fisken til med en slik iver at den kroker seg selv. Det er bare ikke naturlig at en byttfisk lunker av gårde med en sulten havabbor tett innpå. På dager hvor det ikke er synlig aktivitet og havabboren avslører seg, fisker jeg roligere, men med stor variasjon hva angår inntrekk og vandedybde. Avsøke flere vannlag er vanskelig med en flyteline, som nevnt tidligere, synk 1 blir den viktigste fluelinen.

Under inntrekket er det viktig at stangtuppen peker ned mot vannet eller litt under. Da for du best kontakt med flua og dens bevegelser blir bedre. Like viktig er at du også kjenner hugg bedre og tilslaget kan settes raskere.

Uansett flue er det viktig å bruke en løkkeknute. Da "svømmer" fluene bedre i vannet. Bruker du en fast knute, sånn som slukknuten, vil den før eller senere vri seg i krokøyet under kastingen – noe som hemmer fluas flotte gange.

HAVABBOR I FREMTIDEN

Da jeg gikk målrettet inn for fluefiske etter havabbor sensommeren 1995 og fikk mine første fisk, var det gjort. Maken til aggressiv fisk hadde jeg aldri opplevd i norsk farevann. Gram for gram – kilo for kilo. En perfekt fluefisk som liker seg inne på grunt vann.

Det har utvilsomt skjedd ting underveis. Fra 1995 til år 2000 var det mer havabbor enn det er i dag, og snittstørrelsen var større, tett på 1,5 kg. Så var det noen år med færre fisk og lavere snittstørrelse. Hva årsaken var er ikke godt å si, men jeg har hørt rykter om et par yrkesfiskere som gikk målrettet inn for havabbor, men sluttet fordi fiske etter hvert ble dårlig. Tenk det.

I skrivende stund (august) syntes jeg fisket så langt i sesongen 2007 har vært meget bra, hva angår både antall og snittstørrelse. Det er gledelig etter en dårlig 2006 sesong.

Forskningsteamet vil nok etter noen år gi oss svar på hvor stor bestanden egentlig er.

Siden havabboren vokser sent til saltvannsfisk å være og blir sent kjønnsmoden, er det klart den er sårbar. Jeg er tilhenger av fang-og-slipp fiske. Havabboren er dessverre en god matfisk, men for meg er den viktigere som sportsfisk. Jeg har stor glede av å sette fisk ut igjen og se den svømme rolig tilbake til sitt rette element. Etter å ha landet over 400 havabbor på de 12 sesongene, har ca. 15 blitt med hjem. Det er lov å ta med fisk, og det er ikke ment som noe fy fy – men det er lov å vise måtehold. Havet er dessverre ikke utømmelig.

La oss håpe at vi kan ha ett godt havabborfiske i årene som kommer – og tenk – vi har det rett utenfor stuedøra, vi som er så heldig å bo nærme oslofjorden.
Dra ut og prøv havabborfiske – og husk å holde godt i korkhåndtaket!

Runar Kabbe

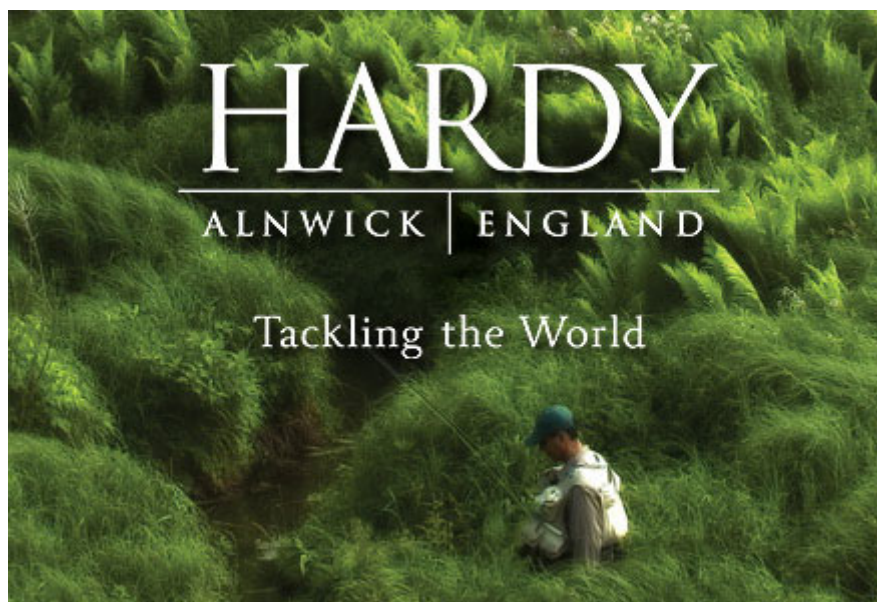
Greit å ha utstyret i orden ! Foto Espen Ørud

Kildemateriale benyttet i Jubileumsnummeret

- *FastFisk 1951 – 1980 innbundet*
- *FastFisk 1984 - 2007*
 - spesielt 70-årsjub.nr, 2002
- *Stangfiskeren 1957 (jub.bok), 1938*
- *OS Jubileumsbok 1982*
- *OFA's jubileumshefte 1943 og 1961*
- *Styreprotokollene fra 1934 og oppover*
- *Protokoller fra div. gen.forsamlinger*
- *Castingforbundets 50 års jubileumsskrift*
- *"Sportsfiske ble vårt liv", v/Egil og Gunnar Aamodt*

Ekte fiskeglede (foto: Harald Hovde)

Hardy Spesialisten as

HARDY

ALNWICK | ENGLAND

Tackling the World

www.hardyspesialisten.no

Totalleverandør av Hardyprodukter

ANNONSE